

OPEN SOCIETY INSTITUTE
EU Monitoring and Advocacy Program

OPEN SOCIETY FOUNDATION
Media Program

Televize v Evropě:

Doplňující zprávy 2008

ČESKÁ REPUBLIKA

Televízia v Európe:

Doplňujúce správy 2008

SLOVENSKO

Published by

OPEN SOCIETY INSTITUTE

Október 6. u. 12.
H-1051 Budapest
Hungary

400 West 59th Street
New York, NY 10019
USA

© OSI/EU Monitoring and Advocacy Program, 2008
All rights reserved.

TM and Copyright © 2008 Open Society Institute

EU MONITORING AND ADVOCACY PROGRAM

Október 6. u. 12.
H-1051 Budapest
Hungary

Websites

<www.eumap.org>

<www.mediapolicy.org>

Design & Layout by Q.E.D. Publishing

Obsah

Poděkování	3
Předmluva	5
Doplňující zprávy 2008 Česká republika	7

Obsah

Podakovanie	49
Uvod	51
Doplňujúce správy 2008 Slovensko	53

Pod'akovanie

Táto správa za Slovensko bola pripravená ako súčasť série monitorovacích správ pod názvom „Televízia v Európe: Doplňujúce správy 2008“ (Television across Europe: Follow-up Reports 2008). Táto séria poskytuje nové informácie o situácii v deviatich z pôvodných dvadsiatich krajín, o ktorých sa referovalo v súbore správ z roku 2005 „Televízia v Európe: riadenie, politika a nezávislosť“ (Television across Europe: regulation, policy and independence). Krajiny zahrnuté do súboru v roku 2008 sú: Albánsko, Bulharsko, Česká republika, Taliansko, Litva, Macedónsko, Poľsko, Rumunsko a Slovensko.

Oba série správ boli pripravené v rámci Programu Európskej únie pre monitoring a obhajobu práv – EU Monitoring and Advocacy Program (EUMAP) Inštitútu otvorenej spoločnosti (Open Society Institute) a Mediálneho programu (Media Program) Nadácie otvorenej spoločnosti (Open Society Foundation), v spolupráci s miestnymi odborníkmi. EUMAP a Media Program by chceli oceniť primárnu úlohu nasledujúcich jednotlivcov vo výskume a vypracovaní tejto správy za Slovensko.

Konečnú zodpovednosť za obsah správ majú oba Programy.

“Television across Europe – Follow-up Reports 2008, Slovensko”

Editori

Marius Dragomir (Media Program)

Projektový manažér a editor

Mark Thompson (Media Program)

Editor

Spravodajcovia za Slovensko

Rasťo Kužel

MEMO 98

Ivan Godársky

MEMO 98

OSI Team

Gordana Janković (Media Program)

Programový riaditeľ

Biljana Tatomir (Media Program)

Zastupujúci riaditeľ

Miriám Anati (EUMAP)

Zastupovanie a komunikácia

Andrea Gurubi Watterson (EUMAP)

Programový koordinátor

Csilla Tóth (EUMAP)

Programový asistent

Joost van Beek (EUMAP)

Správca webovej stránky

Sergey Shabanov (EUMAP)

Programátor webovej stránky

Úvod

Televízia v Európe: Doplnujúce správy 2008 je monitorovací projekt EUMAP-u (EU Monitoring and Advocacy Program) Inštitútu otvorenej spoločnosti (Open Society Institute) a Mediálneho programu (Media Program) Nadácie otvorenej spoločnosti (Open Society Foundation). Projekt je založený a aktualizuje výstup pôvodných monitorovacích správ *Televízia v Európe: riadenie, politika a nezávislosť* ("Television across Europe: regulation, policy and independence"), uverejnených v októbri 2005, ktorý zahŕňal 20 krajín.

Záverom správ z roku 2005 bolo stanovisko, že kľúčová úloha televízie v podporovaní demokracie v Európe je ohrozená. Ukázali, že verejnoprávne elektronické médiá sú nútené urobiť kompromis ohľadom kvality, aby mohli konkurovať komerčným kanálom, a mnohé z nich sú závislé na vládach a politických stranách. Okrem toho, v komerčnom sektore vzniká čím ďalej väčšia mediálna koncentrácia, často s jasnými politickými afiliáciami. Tento vývoj ohrozuje pluralizmus a diverzitu médií, pričom najnaliehavejšie riziko predstavuje v nových demokraciách strednej a východnej Európy.

Pôvodný projekt *Televízia v Európe* a s ním spojené zastupujúce aktivity skončili v júni 2006. Odvtedy Media Program financoval množstvo nadväzujúcich projektov, realizovaných partnerskými organizáciami vo vybraných krajinách, s cieľom predstaviť a rozvíjať zistenia a závery jednotlivých správ.

V mnohých krajinách zahrnutých do správy z roku 2005 nastal významný vývoj, pričom dotknutých bolo množstvo sledovaných oblastí. Projekt *Televízia v Európe: Doplnujúce správy 2008* uvedený v marci 2008 v Londýne sleduje vývin v deviatich krajinách z dvadsiatich krajín, ktoré boli pôvodne monitorované: Albánsko, Bulharsko, Česká republika, Taliansko, Litva, Macedónska republika, Poľsko, Rumunsko a Slovensko. Tieto krajiny boli vybrané kvôli pretrvávajúcim významným zmenám v ich mediálnej sfére.

Televízia v Európe: Doplnujúce správy 2008 mapuje najdôležitejšie zmeny v mediálnej legislatíve, politike a trhu počas minulých troch rokov a odhaduje rozvoj, alebo jeho nedostatok, ktorý tieto krajiny podstúpili v posilňovaní nezávislosti a pluralizmu vysielania.

Rovnako ako pôvodné správy z roku 2005 sú aj tieto nové informácie adresované tvorcom koncepcií, aktivistom občianskej spoločnosti ako aj akademikom, ako príspevok, ktorý má pomôcť dosiahnuť zmenu tam, kde je potrebná.

Správy o deviatich krajinách boli vypracované domácimi odborníkmi s podporou partnerských občianskych organizácií. Všetky národné správy sú založené na rovnakej metodológii, a tak umožňujú komparatívnu analýzu. OSI a OSF preberajú konečnú zodpovednosť za ich obsah.

O programe EUMAP

EUMAP, Program Európskej únie pre monitoring a obhajobu práv (EU Monitoring and Advocacy Program) Inštitútu otvorenej spoločnosti (Open Society Institute) sleduje vývoj vybraných ľudských práv a otázky autority zákona v Európskej únii a v kandidátskych a potenciálnych kandidátskych krajinách.

EUMAP pracuje s odborníkmi z daných krajín a mimovládnyimi organizáciami (MVO) na zostavení správ široko distribuovaných po celej Európe i svete. Správy sú vytvorené tak, aby podporili širšiu účasť na procese vyjadrovania spoločných demokratických hodnôt Európskej únie, ako aj na procese pretrvávajúceho monitorovania súladu so štandardmi ľudských práv v rámci Únie.

Okrem týchto monitorovacích správ o Televízii v Európe sa EUMAP v súčasnosti sústreďuje na prístup k vzdelávaniu Rómov a na situáciu Moslimov vo vybraných mestách EU.

Všetky správy EUMAP ako aj ďalšie informácie o programe sú k dispozícii na www.eumap.org.

O Mediálnom programe

Mediálny program (Media Program) sa snaží propagovať nezávislé, profesionálne a životaschopné médiá a kvalitnú žurnalistiku, a to primárne v krajinách podstupujúcich proces demokratizácie a vytvárania funkčných mediálnych trhov.

Media Program podporuje iniciatívy zamerané na pomoc pri prispôsobovaní mediálnej legislatívy medzinárodným demokratickým štandardom, na zvyšovanie profesionality novinárov a manažérov médií, na posilňovanie profesných združení pracovníkov médií a na budovanie mechanizmu mediálnej samoregulácie. Media Program taktiež podporuje médiá, ktoré zastávajú hodnoty otvorenej spoločnosti, ako aj snahy smerované na monitoring a odpor voči zasahovaniu do slobody tlače a na presadzovanie zmien v mediálnej politike, zabezpečujúcich pluralizmus vlastníctva médií a názorovú diverzitu v médiách.

Hoci sa Media Program tradične sústreďuje na strednú, východnú a juhovýchodnú Európu, SNŠ a Mongolsko, počas niekoľkých posledných rokov rozšíril svoj záujem i o západnú a južnú Afriku, juhovýchodnú Čínu a Latinskú Ameriku.

Televízia v Európe:
Doplňujúce správy 2008

Slovensko

Rasťo Kužel a Ivan Godársky

Obsah

A. Súhrn	57
B. Odporúčania	60
1. Pôvodné odporúčania zo správy z roku 2005	60
1.1 Politika	60
1.2 Regulačné orgány	61
1.3 Verejnoprávni vysielatelia	62
1.4 Verejnoprávni a súkromní vysielatelia	63
1.5 Nové médiá	64
2. Nové odporúčania zo správy z roku 2008	64
C. Hlavné zistenia doplňujúcej správy	65
1. Celkové vysielacie prostredie	65
1.1 Kľúčové zmeny v legislatíve a politike	65
1.2 Vysielací trh	68
2. Regulácia a udeľovanie licencií v sektore televízneho vysielania	71
2.1 Regulačné orgány a právny rámec	71
2.2 Systém udeľovania licencií	72
3. Regulácia a manažment televízie verejnej služby	77
3.1 Legislatíva a politika televízie verejnej služby	77
3.2 Riadiaca štruktúra televízie verejnej služby	78
3.3 Financovanie televízie verejnej služby	80
3.4 Redakčné štandardy	84
4. Súkromné televízie	86
4.1 Regulácia a riadenie	86
4.2 Vlastníctvo a krížové vlastníctvo	86
4.3 Reklamný trh	88
4.4 Redakčné štandardy a nezávislosť	89
4.5 Regionálne a lokálne médiá	91
5. Tvorba programu	92
5.1 Výstup	92
5.2 Všeobecné ustanovenia o spravodajstve	92
5.3 Všeobecné pravidlá tvorby programu	93

5.4 Kvóty	94
5.5 Povinnosti televízie verejnej služby	95
5.6 Povinnosti súkromných vysielateľov	95
6. Závery	95
Príloha 1: Legislatíva citovaná v správe	97
Príloha 2: Literatúra	98

Zoznam tabuliek

Tabuľka 1. Sledovanosť hlavných televíznych staníc (2006–2008)	70
Tabuľka 2. Rozpočet Rady pre vysielanie a retransmisiu (2002–2007)	72
Tabuľka 3. Sankcie uvalené Radou pre vysielanie a retransmisiu vzťahujúce sa na obsah vysielania (2005–2007)	75
Tabuľka 4. Pokuty uvalené Radou pre vysielanie a retransmisiu vzťahujúce sa na obsah vysielania (2005–2007)	76
Tabuľka 5. Štruktúra rozpočtu STV podľa príjmov (2005–2008)	81
Tabuľka 6. STV celkové príjmy a výdavky (2005–2008) v miliónoch Sk (v miliónoch €)	82
Tabuľka 7. Podiel príjmov z televíznej reklamy (2003–2006)	89
Tabuľka 8. Štruktúra programovej skladby STV podľa žánru (2005–2007)	92

Zoznam skratiek

CME	Central European Media Enterprises
ESLP	European Court for Human Rights, <i>Európsky súd pre ľudské práva</i>
IVO	Inštitút pre verejné otázky
ĽS-HZDS	Ľudová strana – Hnutie za demokratické Slovensko
MDPT	Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií
OBSE	Organisation for Security and Cooperation in Europe, <i>Organizácia pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe</i>
PMÚ	Protimonopolný úrad
SDKÚ-DS	Slovenská demokratická a kresťanská únia – Demokratická strana

SITA	Slovenská tlačová agentúra
SMER-SD	Smer-Sociálna demokracia
SNS	Slovenská národná strana
SRo	Slovenský rozhlas
STV	Slovenská televízia
TASR	Tlačová agentúra Slovenskej republiky
TÚ SR	Telekomunikačný úrad SR

A. Súhrn

Politický vplyv poznačil vývoj slovenských médií od roku 1989. Zatiaľ čo citlivosť médií voči politickému tlaku sa najvypuklejšie prejavovala počas volebných kampaní, médiá verejnej služby boli explicitne v područí politickej scény. Od posledných parlamentných volieb v roku 2006 pokusy o politické zasahovanie sa výrazne vystupňovali. Takmer celé mediálne prostredie sa od nástupu novej vládnej koalície dostalo pod permanentný verbálny útok zo strany ústavných predstaviteľov, a v prvom rade predsedu vlády. Vytvorili atmosféru nepriateľstva, nachádzajúcej svoje vyjadrenie v stotožňovaní médií s politickou opozíciou, v ich obviňovaní zo zaujatosti a nedostatku profesionality, v bojkote „opozičných“ médií či v návrhoch reštriktívnejšej legislatívy zameranej proti novinárom. Niektorí koalíční politici sa snažia hľadať všeobecnú podporu pre postoj, že majú legitímne právo zasahovať do fungovania médií. Prezident Ivan Gašparovič na začiatku roka 2008 dokonca vyjadril presvedčenie, že ústredné štátne orgány ako vláda či parlament by mali mať vlastné médiá.

Adekvátne fungovanie médií verejnej služby ostáva naďalej predmetom otázok, hoci široká spoločenská diskusia o ich postavení absentuje. Veľmi turbulentným vývojom prechádza predovšetkým STV. Richard Rybníček, generálny riaditeľ od roku 2003 do polovice roka 2006 uskutočnil výrazné štrukturálne zmeny, ktoré zlepšili finančnú situáciu a zvýšili rating televízie. Zároveň však bol v niektorých kruhoch obviňovaný, že ratingové čísla boli prvoradé, zmeniac tak STV na komerčné médium. R. Rybníček rezignoval pred uplynutím svojho funkčného obdobia a následne STV ostala bez riaditeľa počas piatich mesiacov. Po zvolení Radima Hrehu, sa zvýšilo politické zasahovanie do STV. Navyše, finančná kondícia STV sa zhoršila a televízia sa opätovne stala závislá na štátnych dotáciách pridelených vládnuou koalíciou. R. Hreha bol odvolaný po iba jednom roku v úrade. V apríli 2008 sa novým riaditeľom stal Štefan Nižňanský, bývalý moderátor Československej televízie v období komunizmu.

Sektor súkromných vysielateľov sa naopak stal transparentnejší, čo označuje ďalší významný krok v procese šandardizácie mediálneho trhu. V roku 2006 domáci podnikatelia predali svoje podiely v TV Markíza a denníku *Pravda* zahraničným skupinám. Tieto zmeny boli vnímané ako krok smerom k zníženiu tlakov na tieto médiá, aj vzhľadom na obchodné a politické záujmy vlastníkov.¹ V roku 2007 sa tiež uskutočnili vlastnícke zmeny v TV Joj a spravodajskej TA3.

Celoplošný súkromní vysielatelia konsolidovali svoje trhové pozície, vytvoriac stabilný sektor. TV Markíza, pokračuje v posilňovaní vlastnej dominancie po tom ako sa vrátila k formátu rodinnej televízie, s ktorým prerazila v polovici 90-tych rokov. Súkromní

¹ G. Šipoš, „Slovenské médiá 2006 – etika sa zlepšila, profesionalita stagnuje, 5. február 2007, prístupné na blogu G. Šipoša na http://spw.blog.sme.sk/clanok_tlac.asp?cl=80526 (navštívené 19. januára 2008).

vysielatelia uspeli v posilnení svojich pozícií aj z dôvodu neschopnosti STV odolávať opakovaným politickým tlakom na redakčnú nezávislosť televízie, čo malo prirodzený dopad na celkový kredit STV, čo v konečnom dôsledku oslabilo jej trhovú pozíciu.

Mediálna legislatíva zaznamenala v posledných rokoch výrazné zmeny, spôsobené predovšetkým blížiacim sa prechodom z analógového na digitálne vysielanie. Nový zákon o digitálnom vysielaní prijatý v marci 2007 sa zdá, že oddialil skutočné uvedenie digitálneho terestriálneho vysielania o niekoľko rokov, za určitých okolností až do roku 2011. Bol tiež prijatý aj nový zákon o koncesionárskych poplatkoch, ktorý médiám verejnej služby umožní vyberanie poplatkov od všetkých užívateľov elektrickej energie. Hoci tento mechanizmus je sporný, očakáva sa, že výber poplatkov sa zlepší.

Najznepokojujúcejší krok v legislatívnej oblasti predstavovalo v apríli 2008 schválenie kontroverzného tlačového zákona pripraveného Ministerstvom kultúry, a to napriek ostrej kritike a protestom. Zákon, ktorý nahradil 40 rokov starú úpravu, zaviedol pochybné znenie určitých ustanovení, konkrétne práva na odpoveď, ktoré môžu mať negatívne dôsledky na slobodu médií. Mnohé medzinárodné organizácie, médiá samotné, profesijné organizácie a mimovládne organizácie kritizovali regresívny charakter tohto zákona.

V roku 2007, po prvýkrát, slovenský Najvyšší súd nerešpektoval rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP).² Naopak, Najvyšší súd potvrdil vlastný pôvodný verdikt v prípade novinára, ktorý bol uznaný vinným Okresným súdom v Košiciach za hanobenie národa, rasy a presvedčenia.³

Ďalším regresom je rastúca politizácia orgánov STV. V období generálneho riaditeľa R. Hrehu, keď politické zasahovanie do STV eskalovalo, zhoršila sa kredibilita a finančná situácia televízie verejnej služby. Opäť, rovnako ako v minulosti, je STV závislá na vláde kvôli štátnym dotáciám. V apríli 2008 sa bývalý moderátor správ Československej televízie v období komunizmu stal novým riaditeľom STV. Čas ukáže, či bude schopný alebo odhodlaný posilniť koncept média verejnej služby, ktoré, ako sa zdá, dnes disponuje menšou podporou verejnosti než kedykoľvek predtým.

Útoky na novinárov v roku 2007 dávajú dôvody na obavy. Bol zaznamenaný pokus podpáliť dom investigatívneho novinára pracujúceho v bulvárnom magazíne. Vinníci zatiaľ neboli nájdení. Polícia použila neprimerané silové prostriedky na zastavenie pokojnej povolenej demonštrácie kazašskej novinárky voči nedemokratickej politike

---

² ESLP v roku 2006 vyhlásil, že článok 10 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd bol v prípade novinára Martiana Kleina slovenským Najvyšším súdom porušený.

³ V týždenníku *Domino efekt* Martin Klein kritizoval osobnú požiadavku arcibiskupa Jána Sokola zakázať na Slovensku premietanie filmu *Lud vs. Larry Flynt* ako aj jeho propagačný poster. M. Klein bol potrestaný pokutou 15 tisíc Sk (€350) v roku 2000. (Tomáš Czwikovicz a Miroslav Kollár, „Médiá“ v M. Kollár, G. Mesežnikov a M. Bútora, *Slovensko 2007. Súhrnná správa o stave spoločnosti*, IVO, Bratislava, 2008, pp. 551–552.)

Nursultana Nazarbajeva, počas jeho oficiálnej návštevy na Slovensku. Minister vnútra sa neskôr novinárke ospravedlnil.

Slovensko sa prebúdzá do digitálnej éry. Finančne silné médiá sa veľmi usilovali byť prístupné aj prostredníctvom nových platforiem. Počet blogov a kvalitatívna stránka materiálov internete prudko narastá. Existujúce problémy však ostávajú nepoddajné. Hoci médiá vo všeobecnosti začali prejavovať väčší rešpekt k etickým kódexom a pravidlám, ich praktické profesijné uplatnenie nebolo výrazné: plagiátorstvo, odmietnutia opráv, či skryté konflikty záujmov sú v médiách stále pomerne často prítomné.⁴

---

⁴ Gabriel Šipoš, „Slovenské médiá 2007 – plusom nové technológie, mínusom politizácia“, 19. decembra 2007, prístupné na blogu G. Šipoša na http://spw.blog.sme.sk/clanok_tlac.asp?cl=80526 (navštívené 19. januára 2008).

B. Odporúčania

1. PŔVODNÉ ODPORÚČANIA ZO SPRÁVY Z ROKU 2005⁵

Hoci mediálne prostredie zaznamenalo v posledných troch rokoch mnohé zmeny, iba niekoľko odporúčaní z pôvodnej správy z roku 2005 bolo prijatých, a navyše aj tie iba čiastočne.

1.1 Politika

<p>1. Ministerstvo kultúry by malo navrhnúť a predložiť vláde na schválenie novú národnú mediálnu politiku, vypracovanú na základe širokej verejnej diskusie, ktorá by definovala základné smerovanie médií, vrátane úlohy verejnoprávnych vysielateľov.</p>	<p>Toto odporúčanie nebolo prijaté. Ministerstvo kultúry by malo pripraviť národnú mediálnu stratégiu, ktorá by definovala úlohu vysielania verejnej služby.</p>
--	--

---

⁵ „Slovensko“ v Open Society Institute, Television accross Europe: regulation, policy and independence (Televízia v Európe: riadenie, politika a nezávislosť), Budapešť, 2005, str. 1463–1465 (ďalej ako OSI/Slovensko).

1.2 Regulačné orgány

<i>Transparentnosť a diverzita</i>	
2. Rada pre vysielanie a retransmisiu by mala mať posilnené kompetencie, aby mohla zabezpečiť transparentnosť v sektore vysielateľov a predchádzať koncentracii vlastníctva.	Toto odporúčanie nebolo prijaté. Nebola prijatá žiadna novelizácia, ktorá by rozšírila právomoci Rady pre vysielanie.
3. Národná rada SR by mala sprísniť články 42–44 zákona o vysielaní a retransmisii, aby sa zamedzilo jeho možnému obchádzaniu.	Toto odporúčanie nebolo prijaté a ostáva opodstatnené. Články 42–44 zákona o vysielaní a retransmisii, ktoré obsahujú obmedzenia krížového vlastníctva neboli zosťrené. Súčasný znenie obmedzení krížového vlastníctva ich umožňuje obísť zakrytím vlastníckych liniek v rámci väčšej skupiny spoločností.
4. Rada pre vysielanie a retransmisiu by mala využívať svoje kompetencie a zverejňovať mená držiteľov licencií spolu s ich vlastníckymi podielmi.	Toto odporúčanie bolo čiastočne prijaté. Rada pre vysielanie zverejňuje mená držiteľov licencií. Nezverejňuje však presné podiely držiteľov ani vlastníkov sesterských spoločností spojených s držiteľmi licencie.
5. Národná rada SR by mala doplniť zákon o vysielaní a retransmisii tak, aby od uchádzačov o vysielacie licencie vyžadoval prijatie vlastného záväzného etického kódexu ako súčasť žiadosti o licenciu.	Toto odporúčanie nebolo prijaté a ostáva aktuálne. Parlament nezmenil zákon tak, aby žiadatelia o vysielacie licencie boli povinní prijať etické kódexy.
6. Národná rada SR by mala doplniť zákon o vysielaní a retransmisii tak, aby umožnil Rade pre vysielanie a retransmisiu odňať licenciu vysielateľom, ktorí napriek uloženým sankciám opakovane pokračujú v porušovaní zákona.	Toto odporúčanie bolo prijaté. Rada pre vysielanie momentálne môže vysielateľa zbaviť licencie.

1.3 Verejnoprávni vysielatelia

<i>Nezávislosť a profesionalita</i>	
<p>7. Národná rada SR by mala doplniť zákony o STV a v zmysle zavedenia takého spôsobu menovania členov Rady STV a Rady SRo, ktorý by minimalizoval politický vplyv na verejnoprávnych vysielateľov. Na základe týchto zmien by určitý počet členov oboch rád bol menovaný spomedzi nominantov občianskej spoločnosti a profesionálnych organizácií.</p> <p>8. Národná rada SR by mala doplniť zákony o STV a o SRo rozšírením požiadaviek na kandidátov za členov rád o kritérium predchádzajúcej skúsenosti v mediálnej oblasti.</p>	<p>Tieto odporúčania neboli prijaté a sú naďalej relevantné. Média verejnej služby ostávajú výrazne spolitizované.</p>
<i>Verejnoprávne poslanie</i>	
<p>9. Verejnoprávni vysielatelia by mali mať zaručený dostatok finančných prostriedkov na plnenie svojho poslania. Na dosiahnutie tohto stavu by mala NR SR doplniť zákon o koncesionárskych poplatkoch tak, aby sa zmenil proces definovania výšky poplatkov, aby jej rast bol v budúcnosti priamo úmerný miere inflácie. Pozornosť by mala byť venovaná aj efektívnemu mechanizmu vymáhateľnosti koncesionárskych poplatkov.</p>	<p>Toto odporúčanie bolo čiastočne prijaté. Odlišný spôsob platenia koncesionárskych poplatkov bol zavedený v roku 2008. Ostáva posúdiť, ako dobre bude aplikovaný.</p>
<p>10. Verejnosť by mala naďalej pokračovať v pravidelných diskusiách za účasti predstaviteľov politických strán, zástupcov regulačného orgánu, parlamentu a iných relevantných inštitúcií o naplňania poslania verejnoprávnych vysielateľov.</p>	<p>Toto odporúčanie nebolo nasledované. Pravidelné diskusie, resp. tzv. "focus-groups" s divákmi – organizované v období generálneho riaditeľa Richarda Rybníčka – skončili v roku 2006. Žiadne ďalšie verejné diskusie sa k danej problematike neuskutočnili.</p>

1.4 Verejnoprávni a súkromní vysielatelia

<i>Tréning</i>	
11. Stavovské organizácie ako Slovenský syndikát novinárov a rovnako verejnoprávni aj súkromní vysielatelia by mali podporovať tréning vlastných novinárov a zaviesť motivačný systém odmeňovania žurnalistov ochotných absolvovať výcvik.	Toto odporúčanie nebolo prijaté. Tréning novinárov je stále potrebný. Slovenský syndikát novinárov sa stal aktívnejším, ale v tomto ohľade veľa neurobil.
12. Vysielatelia by mali podporovať vzdelávaciu a kultúrnu politiku vo vysielaní, výrobou vlastných programov a formátov a spoluprácou s nezávislými tvorcami.	Toto odporúčanie je vysielateľmi pomaly implementované, ktorí zvyšujú produkciu vlastných formátov a programov.
<i>Miestni vysielatelia</i>	
13. Vláda by mala iniciovať úpravu legislatívy v záujme verejnej finančnej podpory miestnych vysielateľov, ktorí vo svojom vysielaní sledujú hodnoty verejnoprávnosti. Tieto finančné prostriedky by mohli predstavovať časť koncesionárskych poplatkov alebo miestnych daní.	Toto odporúčanie nebolo prijaté a je naďalej opodstatnené. Lokálni vysielatelia naďalej čelia finančným ťažkostiam.

1.5 Nové médiá

<p>14. Vláda by mala povzbudzovať a podporovať prienik nových informačných a telekomunikačných technológií ako sú internet a digitálna televízia čiastočným subvencovaním procesu. Vláda by mala tiež motivovať podniky, aby do týchto technológií investovali.</p>	<p>Vláda v tejto oblasti nepodnikla nič a preto toto odporúčanie ostáva opodstatnené.</p>
<p>15. Vláda by mala financovať programy uvádzajúce nové technológie do spoločnosti, najmä v menej rozvinutých regiónoch a sociálnych skupinách, aby im pomohla porozumieť a využívať príležitosti týmito technológiami ponúkané. Vláda by mala zlepšiť svoju podporu politiky e-governmentu podporou online služieb občanom ako aj podnikom.</p>	<p>Hoci znalosti týchto technológií postupne rastú, staršie, vidiecke a menej vzdelané vrstvy obyvateľstva sú stále málo informované a bez motivácie sa učiť. V marci 2008 vláda prijala Stratégiu informatizácie verejného sektora, ktorá definuje ciele a kroky k naplneniu politiky e-governmentu na úrovni roku 2013.</p>
<p>16. Vláda by mala v rámci svojej pôsobnosti majoritného podielníka presadiť u dominantného operátora pevných liniek Slovak Telecom, aby podporil rozšírenie internetu v krajine výrazným znížením ceny za službu.</p>	<p>Žiadna skutočná snaha v tomto smere nebola urobená. Hoci posledné údaje naznačujú, že cena už natolko neprekáča v rozvoji internetu, pre staršie a finančne slabšie skupiny ostáva naďalej kľúčovým faktorom.</p>

2. NOVÉ ODPORÚČANIA ZO SPRÁVY Z ROKU 2008

1. Politici by sa mali zdržať útokov, zasahovania alebo intervenovania do práce médií. Nenahraditeľná úloha médií v demokratickej spoločnosti by mala byť rešpektovaná bez ohľadu na obsah, ktorý vytvárajú a vysielajú.
2. Politici by sa mali zbaviť svojho zvyku menovať politických nominantov do rád, ktorých úlohou je dozeráť na činnosť vysielateľov verejnej služby.
3. Technický regulátor, Telekomunikačný úrad Slovenskej republiky (TÚ SR) by mal pri udeľovaní licencií pre digitálne multiplexy hľadať širšiu a rôznorodú skupinu žiadateľov, aby sa predišlo vzniku monopolov na digitálnom trhu.
4. Tlačový zákon by mal byť revidovaný s ohľadom na odporúčania medzinárodných a domácich mediálnych organizácií zaoberajúcich sa slobodou prejavu, ako Predstavitel' OBSE pre slobodu médií.

C. Hlavné zistenia doplňujúcej správy

1. CELKOVÉ VYSIELACIE PROSTREDIE

1.1 Kľúčové zmeny v legislatíve a politike

Od roku 2005 formovali slovenskú mediálnu scénu predovšetkým tri hlavné momenty – štart digitalizácie, oslabená kredibilita STV v dôsledku politického zasahovania⁶ a nepriateľsky postoj premiéra Róberta Fica k médiám.

Prechod na digitálne vysielanie, ktorý pozmení celý mediálny priemysel bol diskutovaný expertami a tvorcami politiky, avšak bez nejakého výraznejšieho zapojenia verejnosti. V júli 2006 schválila vláda Stratégiu prechodu z analógového na digitálne televízne terestriálne vysielanie v Slovenskej republike. Táto stratégia predpokladala spustenie digitálneho terestriálneho vysielania do 30. júna 2007. Zároveň predpokladala existenciu troch fungujúcich celoštátnych multiplexov v roku 2011. Väčšina termínov však nebola splnená, pričom dôvody boli viaceré, predovšetkým čas potrebný na schválenie zákona o digitálnom vysielaní, ktorý bol prijatý v marci 2007.⁷ Podmienky prechodu,⁸ ktoré stanovujú konkrétne termíny potvrdili, že Slovensko bude v zavádzaní terestriálnej digitalizácie zaostávať za západnou Európou. Oneskorenie je tiež dôsledok tlakov a lobingu súkromných vysielateľov, ktorí sa chcú vyhnúť väčšej konkurencii odložením príchodu digitálneho vysielania tak ďaleko ako je to len možné. STV úspešne vylobovala vlastný exkluzívny multiplex, ktorý by mal byť spustený do konca roku 2012.⁹ STV za bolo zostane pri zavádzaní DVB-T až do konca

⁶ Podľa prieskumu z mája 2008, ktorý uskutočnil Inštitút pre verejnú otázku (IVO), spravodajské relácie súkromných televízií je hlavným zdrojom informácií pre 38% respondentov. Spravodajské relácie STV sú hlavným zdrojom pre 27% respondentov. (IVO, „Polovica slovenskej populácie je spokojná s STV, na športový kanál sa teší len každý štvrtý“, 30. Máj 2008, prístupné na http://www.ivo.sk/buxus/docs/rozne/Vyskum_STV_press.pdf) (navštívené 9. júna 2008).

⁷ Tomáš Czwtkovicz a Miroslav Kollár, „*Médiá*“, cit. dielo, str. 567; Zákon č. 220/2007 Z.z. o digitálnom vysielaní programových služieb a poskytovaní iných programových služieb prostredníctvom digitálneho prenosu a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej, zákon o digitálnom vysielaní), čiastka 99 z 5. mája 2007 (účinný od 31. mája 2007).

⁸ Oznamenie Telekomunikačného úradu SR č. 138/2008 Z.z. o vydaní opatrenia z 18. apríla 2008 č. O-17/2008, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o podmienkach prechodu z analógového spôsobu šírenia signálu televízneho terestriálneho vysielania na digitálny spôsob šírenia signálu televízneho terestriálneho vysielania (podmienky prechodu), *Zbierka zákonov* č. 59 z 24. apríla 2008 (účinné od 1. mája 2008).

⁹ Tomáš Czwtkovicz, „Slovenská digitalizácia sa odkladá“, *Trend*, 22. máj 2007, prístupné na <http://technologie.etrend.sk/101444/digitalna-domacnost/slovenska-digitalizacia-sa-odklada> (navštívené 22. januára 2008).

na európskom chvoste. STV je v zmysle zákona oprávnená vysielat' analógovým signálom na oboch kanáloch prinajmenšom do roku 2011.

STV zažíva turbulentné obdobie. Začalo po parlamentných voľbách 2006 rezignáciou Richarda Rybníčka. Jeho nástupca Radim Hreha nestrácal čas pri odvolávaní niektorých rešpektovaných novinárov a ukončením súvisiaceho programu. Jedna tretina spravodajského tímu STV odišla v jednej vlne, kritizujúc počas leta 2007 nedostatok slobody, či dokonca cenzúru. Spoločne s inými faktormi, predovšetkým chýbajúcou víziou, R. Hreha nedokázal položiť základy pre vysielanie verejnej služby či vo finančnom ohľade, či v otázke profesijných štandardov ani v etických pravidel. Táto kríza viedla v decembri 2007 k jeho odvolaniu Radou STV, po uplynutí iba jedného roka na poste riaditeľa. (Pozri časť 3.2.) R. Hreha čelil nedôvere, čiastočne kvôli jeho veľmi slabému verejnemu profilu.¹⁰ Zároveň bol obviňovaný z podvolenia sa politickému tlaku. STV sa pod jeho vedením dostala do červených čísiel. Toto bolo predpokladané, a zlepšenie sa očakávalo v súvislosti so zavedením nového spôsobu platenia a výberu koncesionárskych poplatkov od 1. apríla 2008. Pozícia bola neobsadená do 16. apríla, kedy bol ako nový generálny riaditeľ zvolený Štefan Nižňanský. (Pozri časť 3.3.)

Zvýšená politizácia televízie verejnej služby predstavuje asi najdominantnejšiu črtu vývoja slovenskej mediálnej scény ostatných dvoch rokov. Výraz našla predovšetkým v otvorenom nepriateľstve ústavných činiteľov, personalizovaných v osobe premiéra R. Fica. Prakticky odo dňa volieb začal svoj „neľútostný“ boj voči predstaviteľom takmer všetkých médií. Odmietol napríklad participovať v politických diskusiách s predstaviteľmi opozície, čím sa za posledných 10 rokov stal prvým predsedom vlády, ktorý také niečo praktizoval.¹¹ Výnimku do určitej miery predstavovali verejnoprávne médiá, v praxi išlo vlastne iba o Slovenský rozhlas. Arogancia a agresivita predsedu vlády ešte viac poškodili už aj tak slabé vzťahy medzi vládnuou koalíciou a väčšinou médií.¹²

Reakcie R. Fica neboli v súlade so záväzkami vlády „utvárať legislatívne a inštitucionálne predpoklady v záujme skvalitňovania realizácie ústavných práv

¹⁰ Hreha pracoval pre verejnoprávnu televíziu v Českej republike, z ktorej odišiel po konflikte s populárnym českým moderátorom Jánom Krausom.

¹¹ V septembri 2007 sa uskutočnilo mimoriadne zasadnutie vlády, ktoré vyústilo do uznesenia požadujúce Radu pre vysielanie a Tlačovú radu trestať hrubé porušenia etických princípov žurnalistiky. (Gabriel Šipoš, Slovenské médiá 2007, *cit. dielo.*)

¹² Koalícia je zložená z: centristicko-ľavicový Smer – Sociálna demokracia (Smer-SD), na čele s Róbertom Ficom, Ľudová strana – Hnutie za demokratické Slovensko (ĽS-HZDS), vedené bývalým predsedom vlády Vladimírom Mečiarom a Slovenská národná strana (SNS), vedná Jánom Slotom.

občanov na slobodu prejavu a informácií“.¹³ Vláda okrem iných vecí avizovala, že vytvorí nový legislatívny, finančný a organizačný rámec fungovania verejnoprávných médií.¹⁴ Vláda vo svojom programovom vyhlásení tiež sľúbila pripraviť nový zákon o TASR, národnej tlačovej agentúre a koncepciu mediálnej výchovy ako súčasť vzdelávacieho systému.

Koncom roka 2007 premiér vyhlásil, že vládne strany sa dohodli na spôsobe dopĺňovania a zmenách členov kontrolných orgánov STV a SRo. „*Máme samozrejme záujem, aby tam boli zvolení ľudia, ktorí budú reprezentovať naše názory*“.¹⁵ Tieto plány sa aj skutočne zrealizovali, keď koalícia v prvých mesiacoch roka 2008 do rád verejnoprávných médií zvolila kandidátov, ktorí boli vnímaní ako provládni.¹⁶

Najvýraznejší útok na médiá predstavuje nedávno prijatý tlačový zákon.¹⁷ Prepracovaný návrh zákona, predložený na začiatku roka 2008 Ministerstvom kultúry, vyvolal ostré kontroverzie a protesty. Jedným z najviac kritizovaných ustanovení, podľa ktorého by malo Ministerstvo kultúry možnosť regulovať obsah médií, bolo odstránené v reakcii na nepriaznivý komentár Predstaviteľa OBSE pre slobodu médií,¹⁸ občianskych skupín a expertov.¹⁹ Avšak ďalšie, rovnako kontroverzné ustanovenie, ostalo zachované. Toto ustanovenie, ktoré je v rozpore s európskymi praxou, poskytuje právo na odpoveď na akékoľvek vyhlásenie, ktoré „sa dotýka cti, dôstojnosti alebo súkromia“ fyzickej osoby, či „názvu alebo dobrej povesti“ právnickej osoby. Zákon nevyžaduje, aby sa preukázalo,

¹³ Programové vyhlásenie vlády SR, <http://www-8.vlada.gov.sk/index.php?ID=1695>, accessed on 2 February 2008.

¹⁴ Tamtiež.

¹⁵ Video interview s R. Ficom na sme.sk, 18. december 2007 (navštívené 28. januára 2008).

¹⁶ Mediálni profesionáli boli opomenutí. Napríklad, mediálna odborníčka S. Benická, ktorá v októbri 2007 pre generálneho riaditeľa STV vypracovala analýzu stavu v spravodajstve STV a kandidovala do Rady STV, získala v januárovej voľbe 1 hlas.

¹⁷ Zákon č. 167/2008 Z.z. o periodickej tlači a agentúrnom spravodajstve, *Zbierka zákonov* č. 69 z 15. mája 2008 (účinný od 1. júna 2008).

¹⁸ „Vyjadrenie k návrhu zákona o periodickej tlači a agentúrnom spravodajstve, z poverenia Predstaviteľa Organizácie pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe pre slobodu médií, Organizácia pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe“ (*Statement on the Draft Slovak Act on Periodic Press and News Agencies, Commissioned by the Representative on Freedom of the Media of the Organisation for Security and Cooperation in Europe, Organisation for Security and Cooperation in Europe*), Úrad Predstaviteľa OBSE pre slobodu médií, Londýn, február 2008, prístupné (v angličtine) na http://www.osce.org/documents/rfm/2008/02/29687_en.pdf (navštívené 30. apríla 2008).

¹⁹ Zákon bol kritizovaný zo strany Freedom House, Reportérov bez hraníc a ďalších, rovnako ako aj OBSE.

že pôvodné vyhlásenie je nepravdivé alebo zavádzajúce.²⁰ Navyše, zákon periodiku zakazuje uverejniť akýkoľvek text súvisiaci s odpoveďou. Vydavatelia vnímajú zákon ako zásah do autonómnej redakčnej práce a ako porušenie demokratických princípov slobody slova. Zákon predstavuje nebezpečie, že by ho politici mohli použiť ako nástroj na paralyzovanie kritických periodík ak by ich zahltili odpoveďami. Napriek výraznej domácej aj zahraničnej kritike vládna koalícia v návrhu zákona vykonala iba minimálne zmeny a schválila ho v apríli 2008. Účinnosť nadobudol 1. júna 2008.

1.2 Vysielací trh

Na vysielacom trhu neboli v priebehu posledných troch rokov zaznamenané žiadne výrazné zmeny. Medzi hlavných hráčov stále patrí STV s jej dvoma kanálmi. Jej prvý kanál, Jednotka, pokrýva 95,1% populácie a druhý kanál, Dvojka, pokrýva 97,18%.²¹ Dve hlavné súkromné televízie s celoštátnym pokrytím sú TV Markíza, ktorá je prístupná pre 90,88% domácností, a TV Joj, ktorá môže byť prijímaná 67,8% populácie.²² V roku 2006 Rada pre vysielanie obom televíziám predĺžila licencie do roku 2019

Na konci roka 2007 pôsobilo 120 držiteľov licencií na televízne vysielanie.²³ Medzi ne patrilo 15 multiregionálnych²⁴ súkromných televízií, pričom šesť z nich má plnoformátový a deväť tematický charakter. Okrem dvoch hlavných televízií (TV Markíza a TV Joj), medzi ostatné stanice patria spravodajská TA3, dokumentárny kanál Nautik TV a hudobná Music Box. Nedávno udelila Rada pre vysielanie licencie dvom novým multiregionálnym vysielateľom: TV Ring, ktorá sa zameriava na interaktívne súťaže pre dospelých (2006) a Bebe TV (2007), ktorá je koncipovaná pre deti. Päť vysielateľov (TA3, TV Patriot, Nautik TV, TV Ring a Bebe TV) vysielala cez

²⁰ Všetky hlavné denníky vyšli dvakrát (26. marca a 11. apríla 2008) s čistými titulnými stranami na protest proti legislatívnemu útoku na ich redakčnú slobodu. V minulosti sa podobný protest objavil v rokoch 1995 a 1997, proti návrhu vlády V. Mečiara zvýšiť DPH.

²¹ Rada pre vysielanie, „Správa o stave vysielania v Slovenskej republike a o činnosti Rady pre vysielanie a retransmisiiu za rok 2007“, Bratislava, 2008, str. 117, prístupné na <http://www.rada-rtv.sk> (ďalej ako Rada pre vysielanie, Výročná správa 2007) (navštívené 1. júla 2008).

²² Rada pre vysielanie, Výročná správa 2007, str. 117.

²³ Rada pre vysielanie, Výročná správa 2007, str. 19.

²⁴ Multiregionálni vysielatelia pokrývajú viac regiónov a sú prístupní aspoň pre 30% a nie viac ako 80% populácie.

satelit. Podľa Rady pre vysielanie je televízny trh saturovaný a vzhľadom na stagnujúci reklamný trh nie je potreba otvoriť priestor pre novú konkurenciu.²⁵

Celkovo pôsobí 28 regionálnych a 77 lokálnych držiteľov vysielacích licencií. Mnohé stále čelia ekonomickým problémom, pričom často sú financované miestnymi samosprávami. Hoci zvýšený počet regionálnych a lokálnych televízií zvyšuje ich profesionálnu úroveň, závislosť na miestnych orgánoch tiež často vyvoláva obavy o ich redakčnú nezávislosť. Trh rádií ku koncu roka 2007 zahŕňal 34 súkromných rádií. Deväť z nich má multiregionálne pokrytie.²⁶

Po uvedení peplemetrového meranie sledovanosti v októbri 2004 niektoré televízie, osobitne STV, realizovali zmeny v programovej štruktúre a personálnom obsadení. Tento systém pomohol reklamnému segmentu, získať údaje, ktoré sú presnejšie. Zároveň, systém pomohol televíznemu sektoru stať sa atraktívnejším ako efektívny marketingový prostriedok. Celkovo však systém nepriniesol významnejšie zmeny týkajúce sa podielu televíznych staníc.

Súkromná TV Markíza je naďalej dominantným hráčom, pričom jej pozícia sa ešte upevnila. Jednotka (ktorá zaznamenala ratingový pokles) a súkromná TV Joj súperia o druhú pozíciu. mnou TV Joj. Rovnako druhý kanál STV, Dvojka, stratil divákov. Celkovo možno povedať, že pokles STV odráža jej klesajúcu kredibilitu a neschopnosť osloviť širšie vrstvy obyvateľstva.

---

²⁵ Rada pre vysielanie, „Správa o stave vysielania v Slovenskej republike a o činnosti Rady pre vysielanie a retransmisiiu za rok 2006“, Bratislava, 2007, str. 50, prístupné na <http://www.rada-rtv.sk> (ďalej ako Rada pre vysielanie, Výročná správa 2006) (navštívené 1. júla 2008).

²⁶ Rada pre vysielanie, Výročná správa 2007, str. 14.

Tabuľka 1. Sledovanosť hlavných televíznych staníc (2006–2008)

	Trhový podiel (%)		
	Február 2006	Február 2007	Február 2008
TV Markíza	30,4	33,4	37,6
Jednotka (STV 1)	20,2	16,8	17,6
TV JOJ	16,3	16,3	15,6
Dvojka (STV2)	8,3	5,1	4,7
TA3	1,7	1,3	1,5
České televízie	9,3	10,6	9,3
Maďarské televízie	–	8,1	5,7
Iné televízie	13,8	8,5	8,1

Zdroj: Medialne.sk²⁷

Pokrytie prostredníctvom kábla sa v priebehu uplynulých troch rokov zvýšilo iba nepatrne, z 39,2% v roku 2003 na 40,7% v roku 2006. V roku 2006 sa rozšírenie satelitu pohybovalo na úrovni 13%.²⁸

²⁷ Medialne.sk, <http://medialne.etrend.sk/televizia/grafy-a-tabulky.php>, navštívené 25. januára 2008.

²⁸ Zdroj tejto informácie je IP International Marketing Committee.

2. REGULÁCIA a UDEĽOVANIE LICENCIÍ V SEKTORE TELEVÍZNEHO VYSIELANIA

2.1 Regulačné orgány a právny rámec

Medzi regulačné orgány v oblasti vysielania patria Rada pre vysielanie a retransmisiu (Rada pre vysielanie), Telekomunikačný úrad a Protimonopolný úrad. Zákon o digitálnom vysielaní, ktorý vstúpil do platnosti 31. mája 2007 pozmenil fungovanie Rady pre vysielanie a Telekomunikačného úradu. Navyše zákon rozšíril skupinu orgánov zainteresovaných do digitálnej regulácie a zahrnul do nej aj Ministerstvo kultúry, Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií (MDPT) a Ministerstvo financií SR.

Telekomunikačný úrad, spoločne s MDPT, spravuje spektrum vysielacích frekvencií.²⁹ Protimonopolný úrad má v kompetencii ochraňovať a podporovať konkurenčné prostredie, skúmať prípady koncentrácie vlastníctva a zneužívania dominantnej postavenia.³⁰

Orgánom s hlavnou kompetenciou v oblasti regulácie vysielania zostáva Rada pre vysielanie, zriadená na základe zákona o vysielaní a retransmisii.³¹ Prijatím zákona o digitálnom vysielaní, ktorý okrem iného novelizoval zákon o vysielaní a retransmisii, postavenie a úlohy Rady pre vysielanie podstúpili určité zmeny.

Základnou úlohou Rady pre vysielanie je presadzovať právo na informácie, slobodu slova a prístup ku kultúre a vzdelaniu. Rada pre vysielanie musí taktiež prostredníctvom regulácie zabezpečovať pluralitu informácií v spravodajských reláciách médií. Od roku 2005 Rada získala ďalšie úlohy:

- pravidelne informovať Európsku komisiu o dodržiavaní povinností médiami;
- zaoberať sa sťažnosťami na porušenie zákona;

²⁹ Telekomunikačný úrad bol zriadený zákonom č. 610/2003 Z. z. o elektronických komunikáciách, *Zbierka zákonov* č. 249 z 31. decembra 2003 (vstúpil do platnosti 1. januára 2004), naposledy novelizovaný 29. decembra 2007 (pozri OSI/Slovakia, s. 1402).

³⁰ Protimonopolný úrad bol zriadený zákonom č. 136/2001 Z. z. o ochrane hospodárskej súťaže, *Zbierka zákonov* č. 57 z 13. apríla 2001 (vstúpil do platnosti 1. mája 2001), naposledy novelizovaný 1. marca 2005 (pozri OSI/Slovakia, str. 1402).

³¹ Zákon č. 308/2000 Z. z. o vysielaní a retransmisii, *Zbierka zákonov* č. 128 zo 4. októbra 2000 (vstúpil do platnosti 4. októbra 2000), naposledy novelizovaný 15. mája 2008.

- dohliadať na dodržiavania Direktívy o audiovizuálnej mediálnej službe (Audiovisual Media Service [AVMS] Directive) zo strany Slovenska.³²

V roku 2006 Rada pre vysielanie a retransmisiu zakúpila nový automatický nahrávací systém, ktorý zvýšil úroveň monitoringu. Taktiež zakúpila software umožňujúci získavať presnejšie údaje o územnom pokrytí jednotlivých médií.

Tabuľka 2. Rozpočet Rady pre vysielanie a retransmisiu (2002–2007)

Rozpočet v tis. Sk (€)	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Bežné výdavky	16 084 (493 208)	16 928 (519 089)	18 223 (558 799)	19 328 (592 683)	26 180 (802 797)	29 430 (902 443)
Kapitálové výdavky	250 (7 666)	1 150 (35 264)	974 (29 867)	131 (4 017)	3 440 (105 486)	2 382 (73 041)
Celkový rozpočet	16 334 (500 874)	18 078 (554 353)	19 197 (588 666)	19 461 (596 700)	29 620 (908 283)	31 812 (975 484)

Zdroj: Rada pre vysielanie a retransmisiu³³

2.2 Systém udeľovania licencií

V posledných troch rokoch nenastali žiadne významnejšie zmeny v systéme udeľovania licencií. Rada pre vysielanie a retransmisiu je zodpovedná za udeľovanie licencií na vysielanie pre pozemné vysielanie.³⁴ Verejné tendre na licencie majú byť publikované na stránke Rady ako aj v najmenej dvoch denníkoch s celoslovenskou pôsobnosťou. Licencie na rozhlasové vysielanie sa udeľujú na osem rokov, kým licencie na televízne vysielaniu sú platné 12 rokov.

Žiadateľ, ktorý získa licenciu na vysielanie, je povinný zaplatiť jednorázový administratívny poplatok, ktorého výška bola od apríla 2006 značne znížená. Tento poplatok sa môže pohybovať v rozmedzí od 20 000 Sk (613 €) do 10 miliónov Sk (306 645 €) v závislosti od spôsobu šírenia vysielacieho signálu. Od 31. mája 2007, po

³² Direktíva 2007/65/EC Európskeho parlamentu a Rady z 11. decembra 2007 pozmeňujúca Direktívu Rady č. 89/552/EEC o koordinácii určitých opatrení uložených zákonom, reguláciou alebo administratívnym opatrením v členských štátoch s dôrazom na sledovanie televíznych vysielacích aktivít, *Official Journal of the European Union*, 18. december 2007, L 332/27.

³³ Výročné správy o stave médií v Slovenskej republike a o činnosti Rady pre vysielanie a retransmisiu za roky 2002–2007.

³⁴ Zákon o vysielaní a retransmisii, čl. 45–55.

prijatí zákona o digitálnom vysielaní sa horná hranica poplatku za licencie na analógové vysielanie znížila na 8 000 Sk (245 €) pre celoštátne médiá. Poplatok za licenciu na digitálne vysielanie bol stanovený na 20 000 Sk (613 €) pre celoštátne televízie a 10 000 Sk (307 €) pre rozhlas s celoštátnym pokrytím.

Najzávažnejšia zmena v spôsobe nadobúdania licencií bola zavedená zákonom o digitálnom vysielaní, ktorý dáva Telekomunikačnému úradu kompetenciu vybrať prevádzkovateľov multiplexov a oprávňuje Radu pre vysielanie udeľovať licenciu poskytovateľov obsahu.³⁵

Súkromným médiám sa podarilo posunúť zavedenie digitalizácie, čo v podstate znamená, že na trh nevypustili nových konkurentov. Najneskorší termín, kedy by mal byť prvý terestriálny multiplex pre celé územie Slovenska prístupný, je koniec roku 2011. Celý proces pravdepodobne nepodnieti existujúce stanice k tomu, aby sa dobrovoľne vzdali svojich licencií na analógové pozemné vysielanie. Súčasnú licenciu dvoch najväčších televíznych hráčov, TV Markíza a TV Joj, platia až do roku 2019.³⁶

Telekomunikačný úrad nedospel s médiami ku žiadnej dohode o Podmienkach prechodu pričom tvrdí, že televízne stanice chcú diktovať podmienky tendra na prevádzkovateľov multiplexov. Média sa obávajú možnej straty ich privilegovanej pozície na mediálnom a reklamnom trhu.³⁷ Podľa Podmienok prechodu má byť prvý digitálny multiplex spustený do jedného roku od udelenia licencie prevádzkovateľovi multiplexu; druhý 31. januára 2012 a verejnoprávny multiplex do konca roku 2012. Konečný termín, kedy analógové vysielanie má opustiť frekvencie používané digitálnymi multiplexmi, je koniec roka 2011. Všetky ostatné analógové vysielateľe budú vypnuté najneskôr 31. decembra 2012.

V polovici roka 2007 sledovala polovica populácie televíziu cez analógový pozemný signál. Ide predovšetkým o obyvateľov vidieka s nižšími príjmami. Na príjem digitálneho signálu by potrebovali buď kúpiť digitálny televízny prijímač alebo digitálne set-top boxy. Tie sa v týchto dňoch predávajú za približne 1 500 Sk (46 €). Oneskorenie spustenia digitálneho pozemného vysielania môže viesť k nerovným dôsledkom, podnecovaním domácností, aby si hľadali alternatívne spôsoby príjmu. Napr. prevádzkovatelia satelitného vysielania už aktualizovali svoju infraštruktúru, ktorá im umožňuje vysielateľ digitálne. V roku 2006 Deutsche Telekom-om vlastnený Slovak Telekom začal ponúkať televízny signál cez Internet Protocol (IPTV). Mobilní

³⁵ Zákon o digitálnom vysielaní, čl. 24–32.

³⁶ Kým licencia na analógové vysielanie sa môže predĺžiť iba raz (na 12 rokov pre televízne stanice a 8 rokov pre rozhlasové stanice), licencia na digitálne vysielanie sa udeľuje na neobmedzené obdobie.

³⁷ Tomáš Czwikovicz: „Podľa Telekomunikačného úradu televízie blokujú digitalizáciu”, *Trend*, 28. január 2008, prístupné na <http://medialne.etrend.sk/televizia/sprava.php?sprava=6173> (navštívené 15. februára 2008).

operátori ako Orange a T-Mobile plánujú vybudovať vysokorychlostnú optickú sieť schopnú prenášať vysielanie v niekoľkých slovenských mestách.³⁸

Očakáva sa, že prechod na digitálne vysielanie staniciam na určitú dobu prinesie pokles divákov. Riaditeľ TV Markíza, Václav Mika, hrozil podaním žaloby na štát, ak proces prechodu poškodí jeho televíziu. Súkromné stanice, ktoré by súdnou cestou riešili poškodenie na základe strát zapríčinených digitalizáciou budú pravdepodobne úspešné. Parlament kompromisne upustil od obmedzení voči súkromným vysielateľom vlastniacim viaceré kanály. Podľa zákona o digitálnom vysielaní televízie budú môcť vlastniť niekoľko tematických kanálov. Tým môžu zabrániť nováčikom vstúpiť na trh.³⁹ Napriek uvedenému, po uverejnení Podmienok prechodu v apríli 2008, Telekomunikačný úrad vyhlásil, že „digitálne vysielanie vytvára príležitosť zakladať nové televízne kanály, zvýšiť konkurenciu a tak tlačiť na zlepšenie kvality programu“.⁴⁰

Rada pre vysielanie je naďalej zabezpečuje, aby vysielatelia dodržiavali legislatívu týkajúcu sa vysielania. Regulátor vykonáva túto povinnosť prijímaním sťažností a monitoringom programu médií. Podľa zákona o digitálnom vysielaní môže Rada pre vysielanie pokutovať vysielateľov sumou až do 5 miliónov Sk (153 322 €) za porušenie ustanovení o krížovom vlastníctve. Telekomunikačný úrad môže z rovnakého dôvodu pokutovať rovnakou sumou prevádzkovateľov multiplexov.⁴¹

Rada môže pokutovať televízie až do výšky 5 miliónov Sk (153 322 €) a rozhlasové stanice až do výšky 1,5 milióna Sk (45 997 €) za závažné porušenia zákona o vysielaní a retransmisii.⁴² Ak vysielateľ opakovane, zámerne a vážnym spôsobom porušuje ustanovenia o ochrane ľudskej dôstojnosti a ľudskosti, môže mu Rada odobrať licenciu.⁴³ Väčšina sankcií vzťahujúcich sa na obsah vysielania naďalej smeruje voči súkromným vysielateľom. V rokoch 2005 a 2006 počet sankcií uvalených na televízie zostal stabilný. Výrazný nárast upozornení bol zaregistrovaný v roku 2007.

³⁸ Tamtiež.

³⁹ Tomáš Czwtikovicz: „Televízie si s poslancami poradili, digitálny zákon sa prepisoval“, *Mediálne.sk*, 11. apríl 2008, prístupné na <http://medialne.etrend.sk/televizia/clanok.php?clanok=3046> (navštívené 25. februára 2008).

⁴⁰ „Začína reálny prechod na digitálne televízne vysielanie“, prístupné na <http://www.teleoff.gov.sk/sk/Press/2008/TPP.html> (navštívené 24. apríla 2008).

⁴¹ Zákon o digitálnom vysielaní, čl. 60 ods. 2, čl. 60 ods. 4.

⁴² Zákon o vysielaní a retransmisii, čl. 67 ods. 5.

⁴³ Zákon o vysielaní a retransmisii, čl. 67a.

Tabuľka 3. Sankcie uvalené Radou pre vysielanie a retransmisiu vzťahujúce sa na obsah vysielania (2005–2007)

Druh sankcie	Rok	Médiá verejnej služby		Súkromné médiá		Celkom	
		Televízia	Rozhlas	Televízia	Rozhlas	Televízia	Rozhlas
Upozornenie	2005	10	0	45	5	55	5
	2006	16	0	58	7	74	7
	2007	15	3	96	7	111	10
Povinnosť odvyselať oznam o porušení zákona	2005	1	0	4	1	5	1
	2006	1	0	1	0	2	0
	2007	0	0	2	0	2	0
Pokuty	2005	30	1	62	3	92	4
	2006	26	6	38	4	64	4
	2007	22	1	57	2	79	3
Celkom	2005	41	1	111	9	152	10
	2006	43	0	97	11	140	11
	2007	37	4	155	9	192	13

Zdroj: Rada pre vysielanie a retransmisiu⁴⁴

⁴⁴ Výročné správy o stave vysielania v Slovenskej republike a o činnosti Rady pre vysielanie a retransmisiu za roky 2005–2007.

Tabuľka 4. Pokuty uvalené Radou pre vysielanie a retransmisiu vzťahujúce sa na obsah vysielania (2005–2007)

Médium	Rok	Počet pokút	Hodnota pokút celkom v tis. Sk (v €)
STV	2005	30	10 080 (309 098)
	2006	26	25 430 (779 798)
	2007	20	10 805 (331 330)
TV Markíza	2005	42	21 030 (644 874)
	2006	18	2 000 (61 329)
	2007	34	16 800 (515 164)
TV Joj	2005	18	3 770 (115 605)
	2006	17	3 220 (98 740)
	2007	20	6 985 (214 192)
Celkom	2005	90	34 880 (1 069 578)
	2006	61	30 650 (939 867)
	2007	74	34 590 (1 060 685)

Zdroj: Rada pre vysielanie a retransmisiu⁴⁵

Rozhodnutia Rady pre vysielanie sa dlhodobo nepovažujú za kontroverzné a zdá sa, že tento orgán získal rešpektovanú reputáciu.

⁴⁵ Tamtiež.

3. REGULÁCIA A MANAŽMENT TELEVÍZIE VEREJNEJ SLUŽBY

3.1 Legislatíva a politika televízie verejnej služby

Povinnosti médií verejnej služby zostávajú za posledné tri roky nezmenené. Zákon o Slovenskej televízii⁴⁶ a zákon o Slovenskom rozhlase poskytujú právny základ verejnoprávneho vysielania.

Zákon o digitálnom vysielaní (2007) do značnej miery podporil záujmy najväčších médií. Jeho prevzatíu predchádzalo memorandum o spolupráci podpísané štyrmi najväčšími televíznymi hráčmi (STV, TV Markíza, TV Joj a TA3). Politici akceptovali ich požiadavky, pretože sa chceli vyhnúť otvorenému konfliktu.

Prvý návrh zákona o digitálnom vysielaní nepredpokladal existenciu samostatného multiplexu pre médiá verejnej služby. Avšak manažment STV pod vedením R. Hrehu loboval za takéto vymedzenie. Hreha povedal, že okrem dvoch existujúcich kanálov STV plánuje spustiť dva tematické kanály (športový a spravodajský). STV mienilo spustiť športový kanál s názvom Trojka⁴⁷ s plánovaným termínom uvedenia v auguste 2008, v súvislosti s Olympijskými hrami v Pekingu.⁴⁸ Spočiatku sa zdalo, že zámer má len malú nádej na úspech, pretože rozpočet STV na rok 2008 nezahŕňal približne 100 miliónov Sk (3,07 milióna €) vyčlenených na spustenie športového kanála. V máji 2008 však Rada pre vysielanie vydala STV licenciu na digitálne vysielanie kanálu Trojka s celoštátnou pôsobnosťou a o týždeň neskôr novovymenovaný generálny riaditeľ Štefan Nižňanský uspel so získaním štátnej finančnej podpory, keď sa vláda rozhodla poskytnúť okolo 91 miliónov Sk (2,79 miliónov €) na spustenie tohto kanála.⁴⁹ Trojka začala vysielat podľa plánu pre Olympijské hry.

Návrh zákona o digitálnom vysielaní sa snažil zamedziť vzniku dominantného postavenia na audiovizuálnom trhu, napr. zakazoval, aby spoločnosť získala licenciu na prevádzkovanie viac ako jedného multiplexu. Takéto ustanovenia však nakoniec nenašli cestu do finálnej podoby zákona. Podľa zákona o digitálnom vysielaní bolo udeľovanie licencií prevádzkovateľom multiplexov prenechané Telekomunikačnému úradu. To vyvoláva obavy, pretože Európska komisia kritizovala Telekomunikačný úrad za

⁴⁶ Zákon č. 16/2004 Z. z. o Slovenskej televízii, *Zbierka zákonov* č. 7 z 15. januára 2004 (účinný od 1. februára 2004), (ďalej ako zákon o STV), naposledy novelizovaný 4. marca 2008; zákon č. 619/2003 Z. z. o Slovenskom rozhlase, *Zbierka zákonov* č. 252 z 31. decembra 2003 (účinný od 1. januára 2004) (ďalej ako zákon o Slovenskom rozhlase), naposledy novelizovaný 4. marca 2008.

⁴⁷ Podľa prieskumu Inštitútu pre verejné otázky (IVO) z mája 2008 asi 39% respondentov uviedlo, že privítali športový kanál STV, kým 45% oň neprejavilo záujem (IVO, *cit. dielo*)

⁴⁸ Tomáš Czwikovicz: „Slovenská digitalizácia sa odkladá“, *cit. dielo*.

⁴⁹ „STV môže spustiť športový okruh, TASR bude verejnoprávna“, *E-katalóg.sk*, 28. máj 2008, prístupné na <http://www.e-katalog.sk/spravodajstvo/12700/> (navštívené 5. júna 2008).

nedostatok nezávislosti.⁵⁰ Telekomunikačný regulátor je financovaný Ministerstvom dopravy, pôšt a telekomunikácií, ktoré je akcionárom Slovak Telekom-u.⁵¹ Spoločnosť Rádiokomunikácie, ktorá plánuje požiadať tento rok o pridelenie licencie na prevádzku multiplexu, je filiálkou Telekomunikačného úradu.⁵² Sťažnostiam ohľadom koncentrácie vlastníctva multiplexov sa bude venovať len Protimonopolný úrad SR.

3.2 Riadiaca štruktúra televízie verejnej služby

Pod vedením manažmentu, ktorý STV prevzal v roku 2003, urobila televízia významný progres v reštrukturalizácii, hlavne organizačnej a ekonomickej.

Koncom roka 2004, po dvoch rokoch od zvolenia do funkcie generálneho riaditeľa, Richard Rybníček znížil počet zamestnancov STV na polovicu. Znížením výdavkov dosiahol vyrovnaný rozpočet pre rok 2005. V niektorých kruhoch sa však prejavovali obavy, že cenou za finančné ozdravenie bolo opustenie verejnoprávneho poslania STV, keďže Jednotka sa stávala komerčnejšou v záujme zvýšiť celkový rating televízie.

Po odchode R. Rybníčka a voľbách v roku 2006 renomé STV ustavične klesá. Namiesto posilnenia charakteru verejnej služby, sa STV, a redakcia spravodajstva a publicistiky zvlášť, stala predmetom intenzívnejšieho politického zasahovania. Od volieb v roku 2006 sa STV dostala pod stály tlak vládnucej koalície, ktorá intervenovala viac či menej otvorene ako pri voľbe Radima Hrehu v decembri 2006 (po Rybníčkovskej rezignácii) a voľbách kontrolných orgánov začiatkom roka 2008. Po nástupe Hrehu, v poradí trinásteho generálneho riaditeľa STV od roku 1989, médiá ako aj politici opozície špekulovali, či jeho zvolenie má umožniť ovplyvňovanie STV vládnucou koalíciou. Vysokopostavení členovia koalície to v podstate otvorene pripustili, keď napr. podpredseda ĽS-HZDS Milan Urbáni uviedol, že koalíčné strany súhlasili so získaním vplyvu nad niektorými aktivitami STV, hlavne spravodajstvom.⁵³

⁵⁰ „MDPT pripravuje prevod akcií Slovak Telekomu.“ 27. marec 2007, prístupné na <http://www.24hod.sk/clanok-28371-MDPT-pripravuje-prevod-akcii-Slovak-Telekomu.html> (navštívené 13. januára 2008).

⁵¹ Slovak Telekom je vlastnený Deutsche Telekom AG (51%) a Slovenskou republikou (49%). Koncom roka 2007 bol menší podiel v portfóliu Ministerstva dopravy, pôšt a telekomunikácií (34%) a Fondu národného majetku (15%). Ministerstvo previedlo svoj podiel na začiatku roka 2008 na Ministerstvo hospodárstva, čo je odpoveďou na dlhotrvajúcu kritiku Európskej komisie.

⁵² SITA, „Digitalizácia na Slovensku výrazne mešká“, Medialne.sk, 30. január 2008, prístupné na <http://www.medialne.etrend.sk/televizia/sprava.php?sprava=6193> (navštívené 17. februára 2008).

⁵³ Karol Sudor: „Milan Urbáni: Mečiar bol hlúpy a dnes to už vie“, *SME*, 8. január 2007, prístupné na <http://www.sme.sk/c/3074730/milan-urbani-meciar-bol-hlupy-a-dnes-to-uz-vie.html> (navštívené 16. februára 2008).

V decembri 2007 Rada STV rozhodla o odvolaní Hrehu. Bol obvinený z opakovaného nezvládnutia implementovať rozhodnutia Rady STV,⁵⁴ zo zvýšenia rozpočtového deficitu, zo zlyhania v predkladaní návrhu rozpočtu STV a programovej koncepcie na rok 2008 a zo zlyhania ohľadom plnenia určitých zákonom stanovených programových povinností, ako je kvóta nezávislej európskej produkcie.⁵⁵ Hľadanie nového riaditeľa sa začalo začiatkom apríla 2008. 16. apríla 2008 bol vybraný Štefan Nižňanský, moderátor správ československej televízie v období komunizmu, spomedzi troch kandidátov v druhom kole výberového konania. V prvom kole sa zúčastnilo 19 uchádzačov, ktorí vyhovelí podmienkam spomedzi 27 kandidátov. Hoci Nižňanský odmietol všetky obvinenia z politickej zaujatosti, výberové konanie sprevádzali špekulácie, že jeho kandidatúru podporil vládny Smer-SD.⁵⁶ (V roku 2007 bol mediálnym poradcom ministerky práce, sociálnych vecí a rodiny Viery Tomanovej, nominantky strany Smer-SD.)

Nový generálny riaditeľ má v úmysle zredukovať počet riaditeľov, úzko spolupracovať s Radou STV, zmeniť logo STV a vrátiť kanálom STV ich pôvodné názvy (STV 1a STV 2). Uvažuje aj o zrušení dcérskych spoločností STV, založených riaditeľom Rybníčkom a začleniť ich do štruktúry STV.⁵⁷ Chce vyrovnaný rozpočet založený na rôznych nových zdrojoch s postupným obmedzením reklamy, obnovením pôvodnej tvorby a predstavením nových programov s európskou dimenziou, to všetko so zameraním na oživenie charakteru verejnej služby STV.⁵⁸

Počas rokovania vládnej koalície v decembri 2007 politické strany identifikovali ľudí, ktorí by mali zotrvať v radách médií verejnej služby. Začiatkom roka 2008 vládna koalícia zvolila blízkych spojencov do riadiacich/kontrolných orgánov televízie, s jasným súhlasom predsedu vlády. Predseda rady STV Bohumír Bobocký povedal, že si netreba robiť ilúzie, keďže „doteraz bola každá rada kreovaná na základe politických dohôd“.⁵⁹ Bývalý predseda Rady STV a do marca 2008 jej člen Miroslav Kollár

⁵⁴ Počas 11-mesačného pôsobenia R. Hrehu vo funkcii generálneho riaditeľa Rada STV uviedla, že z jej 121 rozhodnutí 17 nebolo naplnených, jedno bolo naplnené len formálne, sedem po termíne a tri neúplne; termín bol posunutý v prípade šiestich rozhodnutí. (Zápisnica zo zasadnutia Rady STV z 15. novembra 2007), prístupné na <http://www.stv.sk/stv/rada-stv/uznesenia/> (navštívené 20. februára 2008).

⁵⁵ Zápisnice zo zasadnutí Rady STV z 15. novembra a 11. decembra 2007, prístupné na <http://www.stv.sk/stv/rada-stv/uznesenia/> (navštívené 20. februára 2008).

⁵⁶ „Nižňanský je jednou nohou v STV“, *SME*, 14. apríl 2008, prístupné na <http://www.sme.sk/c/3826225/Niznansky-je-jednou-nohou-v-STV.html> (navštívené 16. apríla 2008).

⁵⁷ „Nižňanský vedenie STV zatiaľ nemení“, *cit. dielo*.

⁵⁸ „Štefan Nižňanský, *STV – Tvorivá autorská dielňa*, projekt riadenia a rozvoja STV, prístupné na <http://www.stv.sk/stv/o-stv/zakony-a-dokumenty/> (navštívené 1. mája 2008).

⁵⁹ „Nižňanský vedenie STV zatiaľ nemení“, *cit. dielo*.

uviedol, že tento krok demonštroval úplné nepochopenie úlohy média verejnej služby. „Pokladám za bezprecedentný zásah do ich [Rád STV a SRo] nezávislosti ak sa o nich rozhoduje v straníckych centrálnach,“ uviedol. Dodal, že filozofia vládnej koalície „vítaz berie všetko“ ukazuje, ako vnucuje tyranii väčšiny. Upozornil, že v minulosti obsadzovanie postov vo verejnoprávnom médiu na politických základoch a nie podľa kritéria odbornosti viedlo k jeho marginalizácii a rozbitiu nádejí na prosperitu.⁶⁰

3.3 Financovanie televízie verejnej služby

Najdôležitejším zdrojom príjmov médií verejnej služby sú koncesionárske poplatky, ktoré sú od 1. apríla 2008 súčasťou účtov za elektrickú energiu; všetci odberatelia elektrickej energie tak musia zároveň platiť aj koncesionársky poplatok. Tento spôsob bol zavedený zákonom o úhrade za služby verejnosti, prijatom začiatkom roka 2008.⁶¹ V minulosti boli všetci majitelia televíznych prijímačov a rádioprijímačov povinní platiť koncesionársky poplatok. V prípade právnických osôb sa výška poplatku kalkuluje podľa počtu zamestnancov. Verejnoprávne médiá generujú finančné prostriedky taktiež z reklamy.

---

⁶⁰ Tamtiež.

⁶¹ Zákon č. 68/2008 Z. z. z 15. februára 2008. o úhrade za služby verejnosti poskytované Slovenskou televíziou, a Slovenským rozhlasom o zmene a doplnení niektorých zákonov, *Zbierka zákonov* č. 26 z 29. februára 2008 (účinný od 1. apríla 2008).

Tabuľka 5. Štruktúra rozpočtu STV podľa príjmov (2005–2008)

Zdroj príjmu	Príjem v miliónoch Sk (v miliónoch €) ⁶²				Podiel celkového príjmu na rok 2008 (v %)
	2005	2006	2007	2008 (schválený rozpočet)	
Koncesionárske poplatky	1 423 (43,63)	1 505,5 (46,17)	1 493 (45,78)	1 718 (52,68)	72,3
Reklama	550 (16,87)	589 (18,06)	533 (16,34)	600 (18,4)	25,2
Štátna dotácia	0	0	100 (3,07)	0	0
Príjmy z predaja majetku	180 (5,52)	55 (1,69)	37 (1,13)	15 (0,46)	0,6
Iné	113,5 (3,48)	97,5 (2,99)	86 (2,63)	44 (1,35)	1,9
Celkom	2 266,5 (69,49)	2 247 (68,91)	2 248,5 (68,95)	2 377 (72,89)	100

Zdroj: STV⁶³

⁶² Táto správa používa oficiálny výmenný kurz Národnej banky Slovenska z 31. marca 2008: 1€ = 32,611 SKK.

⁶³ STV, „Výročná správa o činnosti Slovenskej televízie za rok 2006“, jún 2007, prístupné na http://www.stv.sk/chillout_items/4/5/1/45144_00b93d.pdf (navštívené 20. marca 2008). Údaje za rok 2007 poskytol Miroslav Kollár, bývalý člen Rady STV.

**Tabuľka 6. STV celkové príjmy a výdavky (2005–2008) v miliónoch Sk
(v miliónoch €)**

	2005	2006	2007	2008 (schválený rozpočet)
Celkový príjem	2 266 (69,49)	2 247 (68,91)	2 248,5 (68,95)	2 377 (72,89)
Celkové výdavky	2 242 (68,75)	2 233 (68,48)	2 409 (73,88)	2 524 (77,39)
Zostatok	+0,74	+0,43	-4,93	-4,5
Stav na účtoch	350 (10,74)	331 (10,16)	207 (6,34)	21,5 (0,66)

Zdroj: STV⁶⁴

Koncesionársky poplatok zostáva na úrovni 140 Sk za mesiac. Od 1. apríla 2008 koncesionársky poplatok platia všetky domácnosti napojené na elektrickú sieť. Príjem zhromažďuje *Rozhlasová a televízna spoločnosť*, spoločný orgán založený STV a SRo na tento účel; táto spoločnosť financie následne rozdeľuje medzi obe verejnoprávne médiá (STV získava 70% objemu a SRo zostatok). Od povinnosti platiť koncesionársky poplatok sú oslobodené len domácnosti, ktoré preukážu handicapovaných členov. Dôchodcovia a domácnosti s nízkymi príjmami platia polovicu poplatku. Do apríla 2008 platili právnické osoby podľa počtu používaných prijímačov. Na základe nových ustanovení všetky právnické osoby s nie viac ako deviatimi zamestnancami platia 140 Sk (4,3 €) za mesiac a spoločnosti s viac ako 1 000 zamestnancami platia 14 000 Sk (430 €).⁶⁵ Verejnoprávne médiá očakávajú, že vďaka tejto zmene získajú koncesionárske poplatky od tretiny domácností, o ktorých sa predpokladá, že sa v minulosti vyhýbali ich plateniu.⁶⁶ STV plánuje využiť tieto extra financie na spustenie nového športového kanálu a na vyrobenie väčšieho množstva dokumentárnych a pôvodných hraných filmov. Tieto financie taktiež umožnia STV modernizovať jej vybavenie.⁶⁷

Zmeny spôsobu platenia koncesionárskych poplatkov sa však stal predmetom kritiky istých kruhov. Verejnoprávne médiá budú i naďalej potrebovať financie od vlády a tak budú, podľa Tomáša Galbavého zo Slovenskej demokratickej a kresťanskej únie –

⁶⁴ Tamtiež.

⁶⁵ Tamtiež.

⁶⁶ „Poplatky naše každodenné”, prístupné na http://celamko.blogspot.com/2008/02/poplatky-nae-kadodenn_15.html (navštívené 3. marca 2008).

⁶⁷ Tamtiež.

Demokratickej strany (SDKÚ-DS), stále závislé na politickej moci. Galbavý uviedol, že je neakceptovateľné nútiť občanov, aby platili koncesionárske poplatky prostredníctvom účtov za elektrinu; pretože niektorí občania používajú elektrinu, ale nie rádio či televíziu. SDKÚ-DS chce úplné zrušenie koncesionárskych poplatkov a financovanie STV a SRo zo štátneho rozpočtu. Strana predložila svoj návrh v septembri 2007, no získala podporu len dvoch ďalších opozičných politických strán. T. Galbavý však sľúbil predkladať návrh znovu, až kým nebude prijatý.⁶⁸

Minister kultúry Marek Maďarič sa postavil proti návrhu SDKÚ-DS. Vyberanie koncesionárskych poplatkov sa má zlepšiť, aby sa tak podarilo vyhnúť opakujúcim sa finančným krízam médií verejnej služby. Ak sú financované štátom, dodal, médiá verejnej služby majú tendenciu vysielat' viac reklamy, než je tomu v prípade, že sú financované z koncesionárskych poplatkov. Maďarič povedal, že poplatok je v súčasnosti príliš nízky, no môže sa zvýšiť len v prípade, že médiá zvýšia kvalitu programu. Maďarič uviedol, že vláda by mala vo médiách verejnej služby financovať len určité programy. Dohody o financovaní týchto programov štátom sa môžu predĺžiť nad rámec volebného obdobia vlády, aby sa tak vyšlo politickým zásahom.⁶⁹

V januári 2008 začal ekonóm Richard Šulík, bývalý poradca ministra financií Ivana Mikloša a spoluautor slovenskej reformy zavádzajúcej rovnú daň, so samostatnou iniciatívou nazvanou „Stop koncesionárskym poplatkom“. Chce zozbierať podpisy potrebné na vypísanie referenda o koncesionárskych poplatkoch. Šulík tento poplatok považuje za prežitok, ktorý je „nespravodlivý“ a „nesociálny“. Ako alternatívu uvádza, že médiá verejnej služby majú byť financované prostredníctvom príspevkov od súkromných televízií, zo štátneho rozpočtu alebo z komerčných príjmov, ako sú reklama, sponzoring a pay-TV.⁷⁰ Podľa najnovších prieskumov Inštitútu pre verejné otázky 58% respondentov by uprednostnilo, keby bola STV financovaná priamo zo štátneho rozpočtu. Okolo 17% vyjadrilo podporu koncesionárskym poplatkom ako hlavnému zdroju financovania a rovnaká časť respondentov podporilo úlohu reklamy. Okolo 59% sa vyjadrilo, že sú pripravení zúčastniť sa referenda za zrušenie koncesionárskych poplatkov a 88% z nich by hlasovalo za odstránenie poplatkov.⁷¹

Nižňanský po svojom menovaní zdôraznil, že STV bola „v komplikovanej situácii“ následkom dlhov pochádzajúcich z prehraných súdnych procesov, nezaplatených prémieí za víkendy v rokoch 2005–2006 a pokút uvalených na STV kvôli chybám pri účtovaní DPH.⁷² Rovnako ako na koncesionárske poplatky sa v záujme udržania

⁶⁸ Tamtiež.

⁶⁹ Tamtiež.

⁷⁰ Tomáš Czwtkovicz, „Petícia chce zrušiť koncesionárske poplatky“, *Medialne.sk*, 23. január 2008, prístupné na <http://medialne.etrend.sk/televizia/sprava.php?sprava=6126> (navštívené 4. marca 2008).

⁷¹ IVO, cit. dielo.

⁷² Pravda.sk: „Nižňanský vedenie STV zatiaľ nemení“, *cit. dielo*.

vyrovnaného rozpočtu spoliehal na dva ďalšie zdroje financovania: po prvé na príspevok od štátu do výšky 61 miliónov € (vychádzajúci z tzv. zmluvy medzi STV a štátom) a po druhé na príjem z grantov a projektov STV.

3.4 Redakčné štandardy

Interné redakčné pravidlá sa v STV nezmenili. Pre novinárov pracujúcich v televízii platí Charta spravodajstva a publicistiky STV, inšpirovaná redakčnými pravidlami BBC.⁷³ Stanovuje štandardy a princípy tvorby programov vrátane spôsobu implementácie.⁷⁴ Charta STV vyhlasuje, že správy a spravodajstvo tejto stanice majú poskytovať aktuálne a nezaujaté informácie a vytvárať priestor pre diskusiu s cieľom napomôcť divákovi utvoriť si vlastné názory. Mali by taktiež chrániť a posilňovať národnú identitu a kultúru. Charta obsahuje aj metódy produkcie a záležitosti týkajúce sa právnych aspektov vysielania ako ochrana identity zdroja, nepodložené obvinenia, porušenie súkromia, národnostná a rasová nenávisť, atď. Porušenie Charty STV môže dokonca viesť k rozviazaniu zmluvy s novinárom. Rovnako ako Chartu musia novinári na Slovensku dodržiavať Kódex novinárskej etiky, prijatý na začiatku 90-tych rokov Slovenským syndikátom novinárov.

Rada STV je zo zákona povinná spolupracovať s Radou pre vysielanie a retransmisiu na zabezpečovaní implementácie zákonných ustanovení vo vysielaní. Rada pre vysielanie tak v prípade porušenia povinnosti vysielateľ objektívne a nestranné spravodajské a politické programy môže STV uložiť sankcie.

So zmenou vedenia v roku 2006 tvorba spravodajských programov v STV podstúpila značné reformy. Predtým STV začalo používať dynamickejší a zmodernizovaný formát vizuálu. Po nástupe do funkcie R. Hreha avizoval, že revitalizuje oblasť spravodajstva a publicistiky. Uviedol, že stanica sa sústreďí na zvýšenie kvality správ, s dôrazom na aktuálne a úplné informácie.⁷⁵ V skutočnosti však výstupy STV upadali, stali sa čoraz viac politicky zaujatými, čo viedlo v roku 2007 15 novinárov, bezprecedentný počet, k odchodu z STV.

Krátko po prevzatí funkcie dal R. Hreha výpoveď Rolandovi Kyškovi, šéfredaktorovi Hlavnej redakcie spravodajstva, športu a publicistiky STV, a Eugenovi Kordovi, šéfredaktorovi investigatívnej relácie „*Reportéri*“. Podľa Kordu generálny riaditeľ povedal, že „sú naňho vyvíjané tlaky z politických kruhov“, s čím „má problém a nevie

⁷³ Pozri <http://www.bbc.co.uk/guidelines/editorialguidelines/> (navštívené 19. augusta 2008).

⁷⁴ STV, „Charta spravodajstva a publicistiky Slovenskej televízie“, prístupné na <http://www.stv.sk/files/fusellxoqf.pdf> (navštívené 12. apríla 2008) (ďalej ako Charta STV).

⁷⁵ Radim Hreha, „Televízia na mieru“, Bratislava, september 2006, *Medialne.sk*, september 2006, prístupné na <http://medialne.etrend.sk/uploads/projek-radim-hreha.pdf> (navštívené 13. marca 2008).

to ustát“.⁷⁶ Ďalším pochybným krokom bola v roku 2007 výpoveď Štefanovi Hríbovi, po ktorej nasledovalo zrušenie relácie, ktorú moderoval, s názvom „*Pod lampou*“. Hríb bol prepustený kvôli tomu, že pozval Kordu, aby naživo porozprával o príčinách svojho odchodu a potom vyzval svojich ďalších hostí, aby vzápätí ukončili reláciu na protest proti obmedzovaniu slobody v STV. Obe relácie patrili medzi najkvalitnejšie programy STV; získali prestížnu slovenskú „*Novinársku cenu*“ a počas Rybníčkovho funkčného obdobia (keď bola STV kritizovaná kvôli komercializácii) boli považované za jedny z mála relácií, ktoré odpovedali poslaniu STV ako média verejnej služby. Ako bolo zmienené, v lete toho istého roku tretina redakcie spravodajstva STV opustila televíziu vytýkajúc obmedzovanie redakčnej slobody.

Redaktori spravodajstva STV sa sťažovali na nedostatok nezávislosti alebo dokonca cenzúrne zásahy šéfredaktora Jána Šmihulu. Tvrdili, že boli žiadaní informovať o vláde a vládnych koalíčných stranách pozitívne.⁷⁷ Jaroslav Barborák, redaktor spravodajstva STV od novembra 2006, povedal, že po zmene vedenia postrehol jeho sklon zasahovať do novinárskej práce. Michal Petruška, dramaturg STV od júna 2005, uviedol, že manažment mal tendenciu byť „sterilný“ a nekonfliktný. Samotný Šmihula pripustil, že ho Ministerstvo kultúry požiadalo o pozdržanie istej reportáže, kým ministerstvo pripraví „komplexnejšiu reakciu“.⁷⁸ Po príchode R. Hrehu sledovanosť hlavných správ STV klesla o 2,5%.⁷⁹

V lete 2007 Rada STV, na základe uvedených skutočností vyhlásila: „Spravodajstvo STV najmä z hľadiska kvality, profesionality a všestrannosti informácií neplní v celom svojom rozsahu požiadavky na vysielanie verejnej služby, čo je dôsledkom dlhodobého procesu jeho oslabovania, nestability a častých personálnych zmien.“⁸⁰ Rada STV požiadala generálneho riaditeľa STV predložiť koncepciu skvalitnenia a technického zabezpečenia redakcie spravodajstva, žiadať vedenie spravodajskej redakcie o zvýšenie profesionálnej úrovne, napríklad formou sústavného dovozdelávania či zahraničných stáží. Rada STV taktiež požiadala Hrehu, aby zaviedol kontinuálne monitoring vyváženosti hlavnej spravodajskej relácie STV. Hreha dal vypracovať nezávislú analýzu redakcie spravodajstva STV. Štúdia zistila neefektívnosť manažmentu na úrovni

⁷⁶ Tomáš Czwikovicz, „Eugen Korda: Hreha na vedenie STV nemá“, *Medialne.sk*, 17. január 2007, prístupné na <http://medialne.etrend.sk/televizia/clanok.php?clanok=2715&RSS> (navštívené 10. februára 2008).

⁷⁷ Marek Vagovič, „Redaktori STV hovoria o cenzúre“, *SME*, 28. júl 2007, prístupné na <http://www.sme.sk/c/3414182/redaktori-stv-hovoriao-cenzure.html> (navštívené 25. január 2008).

⁷⁸ Marek Vagovič, *cit. dielo*.

⁷⁹ Tomáš Nejedlý, „Spravodajstvo STV narazilo na dno sledovanosti“, *Hospodárske noviny*, 23. január 2008, prístupné na <http://hn.hnonline.sk/c1-23337405-spravodajstvo-stv-narazilo-na-dno-sledovanosti> (navštívené 3. februára 2008).

⁸⁰ Zápisnica zo zasadnutia Rady STV z 8. augusta 2007, prístupné na <http://www.stv.sk/stv/rada-stv/uznesenia/> (navštívené 20. februára 2008).

šéfredaktora, neschopnosť vytyčovať ciele, efektívne komunikovať s redakciou, motivovať novinárov alebo hodnotiť ich prácu. Analýza tiež konštatovala, že v redakcii spravodajstva neexistovala žiadna dôvera alebo otvorenosť. Personálna politika nezodpovedala skutočným potrebám spravodajstva a STV nevyhľadávala tých najlepších novinárov. Kríza v roku 2007 ešte viac poškodila renomé STV medzi novinármi, vážne otriasla možnosťou pritiahnúť schopných a vysokokvalitných novinárov. Podľa analýzy kľúčovým problémom bola neexistencia koncepcie spravodajstva.⁸¹ Napriek ostrej kritike Hreha nerealizoval žiadne zmeny a Šmihula zotrval na poste dokonca aj po odchode Hrehu.

4. SÚKROMNÉ TELEVÍZIE

4.1 Regulácia a riadenie

Najvýznamnejšie zmeny v regulácii súkromného vysielania vyplývajú zo zákona o digitálnom vysielaní. Rada pre vysielanie a retransmisiu ostáva hlavným regulačným orgánom sektoru vysielania, no so zavedením digitálneho vysielania sa jej kompetencie budú čiastočne zmenšovať. Proces udeľovania licencií sa zákonom o digitálnom vysielaní zjednodušil, pretože sa odstránilo vypisovanie tendra a nahradili ho individuálne žiadosti. Rada pre vysielanie bude mať povinnosť udeliť licenciu na digitálne vysielanie každému žiadateľovi, ktorý o to požiada, ak vyhovie všetkým právnym požiadavkám.⁸² Dôležité slovo v stanovení skutočného časového rámca prechodu na digitálne vysielanie budú mať aj televízie Markíza a Joj, keďže ich vysielacie licencie boli predĺžené až do roku 2019.

4.2 Vlastníctvo a krížové vlastníctvo

Protimonopolný úrad reguluje koncentráciu vlastníctva a jej dopad na trh v rámci zákona o ochrane hospodárskej súťaže. Neskúma však problematiku diverzity informácií. Rada pre vysielanie reguluje vlastníctvo, krížové vlastníctvo a diverzitu. Kým zákon o vysielaní nevyžaduje od Rady pre vysielanie, aby schvaľovala zmeny vlastníctva uskutočnené na úrovni dcérskych spoločností (ktoré sú spoluvlastníkom licencie), ustanovenia zakazujúce krížové vlastníctvo médií sú v skutočnosti nevykonateľné.

Hoci TV Markíza stále dominuje na trhu súkromných elektronických médií, je dnes viac zraniteľnejšia, než tomu bolo v minulosti. Koncom roka 2005 americká spoločnosť

⁸¹ Stanislava Benická, „Kríza ako príležitosť k zmene“, prístupné na <http://medialne.etrend.sk/print.php?clanok=3793> (navštívené 16. februára 2008).

⁸² Tomáš Czwikovicz a Miroslav Kollár, „Médiá“, M. Kollár, G. Mesežnikov a M. Bútor: *Slovensko 2006. Súhrnná správa o stave spoločnosti*, IVO, Bratislava, 2007, str. 523.

Central European Media Enterprises (CME) zvýšila svoj podiel v TV Markíza na 80% vyplatením Františka Vizváryho, ktorý bol blízkym spolupracovníkom bývalého majiteľa stanice Pavla Ruska.⁸³ Keď Rusko vstúpil do politiky, predal svoj podiel Vizvárymu, ktorého potom Rusko zamestnal ako svojho poradcu na Ministerstve hospodárstva. Všeobecne sa tieto zmeny považujú za pôvodcu zlepšenia pozície TV Markíza na trhu, pretože viedli k odstráneniu manažérov, ktorých ústredným motívom sa javila podpora Ruskových politických ambícií. Dôvodom akvizície CME bolo vyhnúť sa ďalším podobným problémom, aké spoločnosť prekonala so svojim partnerom v TV Nova v Českej republike, s Vladimírom Železným.⁸⁴

Pod vedením nového riaditeľa Václava Míku TV Markíza podnikla zreteľné kroky, aby napravila svoj pošramotený imidž.⁸⁵ S novou programovou štruktúrou zavedenou v septembri 2006 získala späť tretinu divákov, ktorých za posledné roky stratila.

V júli 2007 sa CME stala jediným vlastníkom celej TV Markíza po tom, ako odkúpila zostávajúci podiel od spoločnosti Media Invest.⁸⁶ Slovenská legislatíva vyžaduje, aby televízna stanica bola spoluvlastnená a aby ju v správnej rade spoločnosti reprezentoval občan Slovenskej republiky. CME⁸⁷ sa podarilo získať celú televíziu, majetkové zmeny sa udiali na druhej úrovni vlastníctva, u jedného z akcionárov Markíza-Slovensko, konkrétne v spoločnosti Media Invest.⁸⁸

Podobne aj vo vlastníctve TV Joj nastali zmeny. Začiatkom roku 2007 spoločnosť Grafobal Group, vedená Ivanom Kmotříkom, predala televíziu spoločnosti J&T Media Enterprises, vlastnenej J&T Finance Group. V máji 2007 Richard Flimmel nahradil

⁸³ Vlastníkmi držiteľa licencie Markíza-Slovensko boli tri súkromné spoločnosti: ARJ (50%), Media Invest (16%) a CME (34%). Zmeny predstavovali presun 4% podielu ARJ na Media Invest. Takto vlastnili Ján Kováčik a Milan Filo, ktorí stáli za Media Invest, 20% televíznej stanice. CME odkúpilo od ARJ zostávajúcich 46% ARJ, aby zvýšilo svoj podiel na 80%.

⁸⁴ Rovnako ako tomu bolo pri TV Nova, CME najskôr nevlastnilo vysielaciu licenciu TV Markíza, ale len STS Slovakia, servisnú organizáciu, ktorá prevádzkovala stanicu. (O príbehu CME na českom trhu pozri „Czech Republic“ (Česká republika) v Open Society Institute, *Television across Europe: regulation, policy and independence* (Televízia v Európe: riadenie, politika a nezávislosť), Budapešť, 2005, str. 529–532).

⁸⁵ Skôr než bol vo februári 2006 zvolený na pozíciu v TV Markíza, Václav Míka pracoval ako riaditeľ Rádia Expres. Pod jeho vedením sa Rádio Expres stalo jednou z najpočúvanejších rozhlasových staníc na Slovensku.

⁸⁶ CME odkúpilo 20%-ný podiel Media Invest-u, vlastneného slovenskými podnikateľmi Jánom Kováčikom a Milanom Filom za 1,9 miliardy Sk (58,26 miliónov €).

⁸⁷ Majiteľom 49,75% -ného podielu v CME je obchodno-kapitálová firma Apax Partners. Bývalý veľvyslanec USA a dedič majetku Estée Lauder Ronald S. Lauder má kontrolu nad zvyškom.

⁸⁸ Podľa zákona o vysielaní a retransmisii, transakcia na druhej úrovni vlastníctva v televízii (sesterské spoločnosti, ktoré sú spoluvlastníkmi licencie) nepotrebujú schválenie Radou pre vysielanie a retransmisiiu.

Milana Kňažka a stal sa novým riaditeľom TV Joj. Patrik Tkáč, jeden z majiteľov J&T Finance Group, sa zaviazal, že majitelia „nebudú zasahovať do redakčnej politiky stanice“. Zároveň však pripustil, že vlastníctvo televíznej stanice finančnej skupine zabezpečuje „ochranu v prípade šírenia lží a ohováračských komentárov“.⁸⁹ Dohoda zahŕňala predaj spravodajskej televíznej stanice TA3 (predtým vlastnenej spoločnosťou J&T Finance Group) Kmotríkovmu Grafobal Group-u, ktorý sa už istý čas považoval za neoficiálneho majiteľa TA3, hoci to Kmotrík nikdy nepripustil. Zákon o vysielaní zakazuje vlastníctvo dvoch televíznych staníc s celoštátnym pokrytím.

Mediálna skupina riadená Ruskom, ktorá vlastnila – priamo i nepriamo – TV Markíza, lifestyleový magazín *Markíza*, Rádio Okey⁹⁰ a dnes už zaniknutý denník *Národná obroda*,⁹¹ stratila svoju dominantnú pozíciu v mediálnej sfére. Mediálna skupina sústredená okolo Kmotríka však stále udržuje svoju pozíciu dôležitého hráča na trhu. Okrem CEN-u (držiteľ licencie TA3) skupina vlastní vydavateľstvá SPN Mladé letá, Print Prešov a Slovart Print, tlačiarne Slovenská Grafia, Polygraf Print Prešov, Bratislavské tlačiarne a Versius. Ovláda aj reklamné agentúry Euro RSCG Artmedia a Euro RSCG New Europe a najväčšiu novinovú distribučnú a maloobchodnú sieť s novinami Mediaprint & Kapa. Kým Rusko neváhal použiť svoje médiá na politické účely, neexistuje žiaden dôkaz, že by sa Kmotrík pokúsil urobiť čokoľvek podobné.

4.3 Reklamný trh

Reklamný trh na Slovensku mal v roku 2006 hodnotu 1,019 miliardy €. Televízna reklama predstavovala dominantný objem týchto výdavkov, celkovo približne 800 miliónov €. Odhaduje sa však, že skutočná hodnota tohto trhu (siete) je omnoho menšia. Jeho podiel na celkových výdavkoch na reklamu vzrástol v rokoch 2003–2006 o viac než osem percent.

TV Markíza stále dominuje trhu. Jej podiel výdavkov na reklamu však v posledných rokoch dramaticky klesol. V roku 2003 dosiahla úroveň 52% celkových výdavkov na

⁸⁹ „Patrik Tkáč, „J&T vládu nekritizuje, radšej zarába“, *Trend*, 7. august 2007, prístupné na <http://firmy.etrend.sk/107592/firmy/patrik-tkac-jt-vladu-nekritizuje-radsej-zaraba> (navštívené 30. apríla 2008).

⁹⁰ Francúzska mediálna skupina Lagardère (ktorá vlastní Frekvence 1 a Evropa 2 v Čechách) vstúpila na slovenský mediálny trh získaním majoritného podielu v Rádiu Okey (predtým vlastnenom spoločnosťami Forward a R-Media).

⁹¹ V roku 2005 *Národná obroda* kvôli dlhotrvajúcim finančným problémom skrachovala. V roku 2007 ju nahradil bezplatný denník *24 hodín*, ktorý taktiež nedosiahol významnejší úspech a v roku 2008 zanikol.

reklamu a okolo 80% výdavkov na televíziu reklamu. V roku 2006 bol jej podiel na televíznej reklame 53,8%.⁹²

Tabuľka 7. Podiel príjmov z televíznej reklamy (2003–2006)

Médium	2003	2004	2005	2006
TV	70,1	74,9	76,4	78,5
Printové médiá	19,4	16	14,6	13,1
Rozhlas	7,2	6,3	5,9	5,2
Internet	–	–	–	–
Iné	3,3	2,7	3,1	3,3

Zdroj: IP International Marketing Committee

4.4 Redakčné štandardy a nezávislosť

Mediálne prostredie Slovenska sa za niekoľko ostatných rokov štandardizovalo. Zahraničné vlastníctvo vo väčšine významných súkromných médií prinieslo finančnú stabilitu, ktorá následne posilnila redakčnú nezávislosť. Využitie súkromných televízií na politické účely, ako tomu bolo v prípade TV Markíza, už nie je bežnou praxou. Podobne pokiaľ ide o konflikt záujmov, objavil sa prípad, kedy sa traja reportéri TV Markíza rozhodli kandidovať v komunálnych voľbách v roku 2006. Televízia ich prinútila odstúpiť z volebného procesu.

Čo je znepokojujúcejšie, vzrastajúca komercializácia vysielateľov s celoštátnou pôsobnosťou má negatívny dopad na správy občianskeho zamerania a publicistické pokrytie zmien, ktoré sa v slovenskej spoločnosti udiali po vstupe do EU v roku 2004.

Súčasná vláda bohužiaľ vystupňovala tlak na nezávislé médiá. Niektorí z jej členov, predovšetkým samotný predseda vlády Róbert Fico charakterizujú médiá ako politickú opozíciu. Pokúšajú sa znevažovať médiá prostredníctvom obvinení zo zaujatosti a nedostatku profesionality.⁹³ Od prevzatia úradu, počas dvoch rokov, sa Fico odmietal zúčastňovať televíznych diskusií s opozičnými politikmi. Niektoré médiá prijímajú jeho svojrázne zvyky a zvyčajne tak s ním diskutuje len novinár daného média. Fico má právo vybrať si spôsob prezentácie v médiu, ale zároveň jeho gesto spolu

⁹² Zdroj: IP International Marketing Committee: *Television 2007. International Key Facts* (Televízia 2007. Medzinárodné kľúčové fakty), október 2007.

⁹³ Tomáš Czwitkovicz a Miroslav Kollár: „Médiá“, *cit. dielo*, str. 550.

s opovrhovaním opozíciou, novinármi a akýmkoľvek kritikmi vlády sa považuje za symptóm úpadku demokratickej kultúry.⁹⁴

Slovenské médiá pôsobia pomerne krátkozrako, pokiaľ ide o ich samotný výstup, pretože sa sústreďujú na pomerne úzku domácu agendu. Vysielatelia by mali zlepšiť spracovanie záležitostí, ktoré sa týkajú Európy ako celku. Programová dramaturgia by mala byť podnecovaná hľadať inovatívne moderné platformy, ktoré by rozširovali regionálne, medzinárodné a národnostné spravodajstvo.

Redakčné štandardy a zvyky sa zlepšujú, ale stále sa ešte objavujú problémy. Roky teoretického štúdia na univerzitách mladých novinárov nálezite nepripravia na ich prácu. Chýba im prax a skúsenosti s kritickým myslením, s výberom dôležitých informácií, schopnosť analyzovať a mať kritický náhľad v rozličných otázkach. Ďalším znepokojivým faktom je, že počet novinárov s vyšším vzdelaním (zvlášť novinárov s vekom pod 30 rokov), podľa prieskumu Slovenského syndikátu novinárov z roku 2006, klesá.

Informácia sa stáva čisto komerčným produktom, čo je jedna z príčin, prečo je vysokokvalifikovaná žurnalistika ohrozená. Slovenská žurnalistika má celebrity, no nie elity. Stále čaká na silné osobnosti, ktorí by boli rovnako skutočnými profesionálmi a mienkotvorcami na širšej regionálnej alebo globálnej úrovni. Napríklad len málokto komentári (stĺpikári) sa sústreďujú na konkrétne témy, vrátane zahraničnej politiky či záležitostí EU. Podpora participácie občianskej spoločnosti v médiách by so sebou prinieslo širšie zastúpenie občianskych tém v médiách. Profesionálne združenia novinárov pracujú efektívne len vtedy, ak ich sami novinári iniciujú. Mnoho mediálnych pozorovateľov a novinárov, predovšetkým mladších, kritizuje alebo ignoruje Slovenský syndikát novinárov, no doposiaľ k nemu nikto nezaložil žiadnu alternatívu. Počas transformácie médiám zreteľne chýbala sebareflexia zmien, ktoré podstupovali.

Médiá by mali taktiež venovať viac pozornosti kultúrnej diverzite v zmysle posunu diváckeho záujmu od úzko priamych národných záležitostí a často zaujatého informovania o národnostných skupinách. Monitoring v Bratislave sídliačeho mediálneho združenia MEMO 98 odhalil, že médiá stále vysielajú správy zobrazujúce život Rómov negatívnym, stereotypným spôsobom.⁹⁵

---

⁹⁴ Mirka Kernová: „Fico nie je prvý, kto sa obáva debát“, *SME*, 28. január 2008, prístupné na http://www.sme.sk/clanok_tlac.asp?cl=3699394 (navštívené 15. februára 2008).

⁹⁵ MEMO 98, „Obraz menších vo vysielaní vybraných elektronických médií“, 13. marec 2008, prístupné na http://www.memo98.sk/data/_media/sprava_memo_mensiny_2008.pdf (navštívené 30. apríla 2008).

4.5 Regionálne a lokálne médiá

Obsah vysielania na regionálnej a lokálnej úrovni zúfalo potrebuje zlepšenie. Z právneho hľadiska sú lokálne televízie súkromnými médiami pôsobiacimi na základe tých istých zákonných ustanovení ako všetci ostatní súkromní vysielatelia (okrem kvóty na európsku produkciu). Čelia ekonomickým problémom, ktoré ich vháňajú do področia samospráv, ktoré financujú približne 80% z ich rozpočtov. Toto umožnilo televíziám v mestách ako Nitra alebo Trenčín, rovnako ako v hlavnom meste Bratislava, zlepšiť svoju finančnú situáciu. Táto podpora však evidentne zvyšuje ich závislosť na miestnych orgánoch a obmedzuje ich redakčnú nezávislosť. Niektoré ďalšie lokálne stanice, ako napríklad TV Naša so sídlom v Košiciach, ktoré nedostávajú žiadne finančnú podporu od samosprávy, sú financované predovšetkým z reklamy.

Lokálne televízne stanice spolupracujú s kanálmi s celoštátnou pôsobnosťou, predovšetkým s tými, ktoré kladú dôraz na regionálne spravodajstvo, ako TV Joj, ktorá je v skutočnosti dedičkou regionálnej siete lokálnych televíznych kanálov, TV Global. Všetky najväčšie televízie – TV Markíza, TV Joj, TA3 a do istej miery aj Jednotka – vo všeobecnosti spolupracujú s lokálnymi televíziami alebo spravodajcami, ktorí sú platení za každú reportáž. Niekedy ten istý lokálny korešpondent vyrába správy pre všetky celoštátne televízie. Výsledkom je potom situácia, keď sa tá istá tvár objavuje v správach na rozličných televíznych kanáloch.

Obsah vysielania lokálnych televízií sa vo všeobecnosti zlepšuje vďaka profesionalizácii ich novinárov a pomalému, ale postupujúcemu rastu lokálnych trhov. Vďaka participácii v rôznych novinárskych súťažiach a vzrastajúcej spolupráci s veľkými televíznymi stanicami získali lokálne televízie lepší prístup k informáciám. Zároveň majú viac príležitostí porovnávať svoje výstupy, ktoré ich motivujú k zlepšovaniu. Pokiaľ však ide o regionálne spravodajstvo, veľké televízie sa zvyčajne zaujímajú o senzácie a menej o témy dôležité pre región. Toto má dopad aj na lokálne televízie, keďže to obmedzuje ich priestor na zlepšovanie.

Lokálne televízne kanály sa sústreďujú hlavne na regionálne spravodajstvo, talk-show a diskusné programy o lokálnych témach; hudbu, informácie a oznamy relevantné pre ich komunitu. Iba väčšie regionálne televízie pokrývajú celoštátne správy a vysielajú talk-show zamerané na širšie problémy a záležitosti, zábavné programy a investigatívne reportáže. Niektoré regionálne stanice sa pokúšajú rozšíriť svoje spravodajstvo. Napríklad TV Patriot so sídlom v Žiline vysiela celoštátne prostredníctvom satelitu a vysiela taktiež regionálne správy z iných častí Slovenska. Iný projekt, Media Screen, ktorý sa snaží o vysielanie cez satelit a chce ponúknuť programy niekoľkých lokálnych televízií z východného Slovenska; toto by rozdelilo vysielací čas a prenosové náklady a zasiahlo by pritom širšie publikum z iných častí krajiny (prostredníctvom TV Central, so sídlom v Nitre).

5. TVORBA PROGRAMU

5.1 Výstup

V roku 2007 vysielala STV celkovo 15 067 hodín, čo predstavuje pokles o 1 308 hodín oproti roku 2006. Ak porovnáme obdobie 2001–2003, keď stanica vysielala okolo 10 000 hodín programu, stanica od roku 2004 výrazne navýšila svoj výstup.⁹⁶

Tabuľka 8. Štruktúra programovej skladby STV podľa žánru (2005–2007)

Žáner	%		
	2005	2006	2007
Spravodajstvo	16,98	12,66	14,01
Politická publicistika	9,71	13,00	14,39
Dokumenty	10,67	10,06	11,9
Náboženské programy	0,59	0,88	1,01
Dramatika	34,45	37,71	42,32
Zábava	9,07	7,54	6,59
Šport	4,13	6,16	5,40
Vzdelávanie	1,55	1,24	0,97
Hudba	3,24	1,55	3,42
Iné	6,38	6,00	–
Reklama	3,23	3,21	–

Zdroj: Rada pre vysielanie a retransmisiiu⁹⁷

5.2 Všeobecné ustanovenia o spravodajstve

Zákon o vysielaní a retransmisii vyžaduje od médií, verejnej služby i súkromných, vysielateľ objektívne a nestranné správy a politickú publicistiku a zabezpečovať všestrannosť informácií a názorovú pluralitu.⁹⁸ Rovnako sú povinné oddeľovať názory

⁹⁶ Od roku 2004 Rada pre vysielanie a retransmisiiu neposkytuje údaje o celkovom výstupe súkromných elektronických médií.

⁹⁷ Výročná správa o stave vysielania v Slovenskej republike a o činnosti Rady pre vysielanie a retransmisiiu za roky 2005–2007.

⁹⁸ Zákon o vysielaní a retransmisii, čl. 15.

a komentáre od informácií spravodajského charakteru a zabezpečiť, aby programy počas volebných kampaní vyhovovali volebnej legislatíve.

Od príchodu nového manažmentu do STV v roku 2006, vrátane šéfredaktora spravodajstva Jána Šmihulu, televízia niekoľkokrát nenaplnila tieto povinnosti.

Podľa monitoringu organizácie MEMO 98 v období február-marec 2007 bola vláda v spravodajstve prezentovaná priaznivo, a jej podiel v správach razantne stúpol až na 75% priestoru venovaného politike.⁹⁹ Od roku 1998 po páde Mečiarovej vlády a spustení reforiem v STV bola vláda prezentovaná prevažne neutrálnym a kritickým spôsobom. No v roku 2007 STV spomedzi všetkých monitorovaných médií ukázala najmenej kritický prístup voči vláde.¹⁰⁰

5.3 Všeobecné pravidlá tvorby programu

STV pokračuje v procese diferenciacie na dva kanály. Stanica propaguje svoje programy efektívnejšie, napríklad predpremiérovým uvedením programu, ktorý bude odvysielaný na Dvojke, najskôr na Jednotke. Zmena produkcie, obzvlášť na Jednotke, zatraktívnila výstup STV.

Programové jadro Jednotky pozostáva z filmov, zahraničných seriálov a zábavy, menej dôrazu sa kladie na dokumenty, publicistiku a správy. Programová skladba Jednotky sa sústreďuje na posilnenie pozície kanála v prime time. V komerčnom zmysle však táto stratégia nie je veľmi lukratívna, pretože niektoré prime timové programy nemôžu byť odvysielané spolu s reklamou. Hoci bola stanica predtým často kritizovaná kvôli narastajúcej komercializácii, pod Hrehovým manažmentom sa skladba programu v skutočnosti priveľmi nezmenila.¹⁰¹ V apríli 2007 sa na Jednotke udiali zmeny vizuálov, ako súčasť pokusu etablovať ju ako slovenský hlavný rodinne orientovaný kanál.¹⁰² Nový generálny riaditeľ mieni pokračovať v tomto smerovaní; chce, aby STV 1 pritiahla masu, bez bulváru alebo očividne komerčných programov. Chce položiť dôraz na pôvodnú filmovú a seriálovú tvorbu, na úkor ľahkej zábavy.

V roku 2007 jadro programového rozvrhu Dvojky pozostávalo z dokumentov a športu. Vysielala výrazné množstvo programov občianskeho typu, regionálne informácie a politickú publicistiku. Sústredila sa na prezentovanie života a kultúry národnostných menšín. Kanál poskytol vysielací priestor aj náboženským a špecifickým sociálnym

⁹⁹ V predchádzajúcich monitorovaných obdobiach venovali všetky médiá vláde okolo 50% zo spravodajského priestoru venovaného politickým témam.

¹⁰⁰ MEMO 98, „Prezentácia politických subjektov, vlády a prezidenta SR (15.2–7.3.2007)“ prístupné na http://www.memo98.sk/index.php?base=data/spravy/2007/2007_02-03.txt (navštívené 14. apríla 2008).

¹⁰¹ Tomáš Czwtkovicz a Miroslav Kollár: „Médiá“, *cit. dielo*, str. 564.

¹⁰² Rada pre vysielanie a retransmisiu, Výročná správa 2007, str. 16–18.

a profesijným skupinám.¹⁰³ Nižňanský chce, aby Dvojka pokračovala v zabezpečovaní programu pre náročnejšieho diváka a vysielala hlavne náučné a vzdelávacie programy.¹⁰⁴

V roku 2007 Jednotka vysielala 37,62% pôvodných, premiérových programov, čo predstavuje ročný nárast o 3,42%. Reprízy však naďalej predstavovali takmer dve tretiny celkového výstupu. Dvojka vysielala 42,97% pôvodných programov. Na Jednotke bol podiel domácej produkcie 30,54%, čo predstavuje ročný pokles o 7,7%. Na Dvojke domáca produkcia predstavovala 68,25%, takmer rovnaký objem ako v predchádzajúcom roku. Podiel vlastnej produkcie STV bol 26,50% na Jednotke a 53,72% na Dvojke.¹⁰⁵

Programová skladba oboch najväčších súkromných televízií pokračovala v trendoch, ktoré boli nastolené už istý čas dozadu. V roku 2007 jadro programovej skladby TV Markíza bolo založené na filmoch a zahraničných seriáloch. Vysielala tiež zábavné a publicistické relácie. Vlastná produkcia TV Joj¹⁰⁶ tvorí dôležitú časť programu televízie.¹⁰⁷ Sťažnosti divákov v rokoch 2006 a 2007 významne klesli. Regulačný orgán obdržal v roku 2007 216 sťažností, čo predstavovalo polovicu sťažností z roku 2005. Sťažnosti sa väčšinou týkali reality-shows ako „*Big Brother*“ a „*Vyvolení*“.

5.4 Kvóty

Vysielanie pre národnostné menšiny a etnické skupiny sa zvýšilo zo 127 hodín v roku 2004 na 264 hodín v roku 2007. Maďarská menšina získala leví podiel, so 60% uvedeného času. Napriek tomu však objem programov určených pre menšiny je naďalej nepatrný, predstavuje len 1,75% celkového programu pre 13,2% populácie.¹⁰⁸

Podobne ako v minulosti, STV má problémy naplňať kvótu nezávislej produkcie EU.¹⁰⁹

¹⁰³ Rada pre vysielanie a retransmisiu, Výročná správa 2007, str. 16–18.

¹⁰⁴ Štefan Nižňanský, „STV – Tvorivá autorská dielňa“, str. 15, prístupné na http://www.stv.sk/chillout_items/1/1/5/115384_221683.pdf (navštívené 17. apríla 2008).

¹⁰⁵ Tamtiež.

¹⁰⁶ Napríklad populárny moderátor Róbert Krajcer, ktorý pracoval v TV Markíza od jej vzniku v roku 1996, prešiel v roku 2006 do TV Joj aj s jeho politickou show „*De Facto*“, ktorá bola známa ako „*Sito*“ na TV Markíza. Odvtedy TV Markíza vysielala len jednu politickú reláciu, ktorú moderuje Zlatica Puškárová.

¹⁰⁷ Rada pre vysielanie a retransmisiu, Výročná správa 2007, str. 19–20.

¹⁰⁸ Rada pre vysielanie a retransmisiu, Výročná správa 2003, str. 21, Výročná správa 2005, str. 29, Výročná správa 2006, str. 28, Výročná správa 2007, str. 18.

¹⁰⁹ Tomáš Czwtkovicz a Miroslav Kollár: „Médiá“, *cit. dielo*, str. 564.

5.5 Povinnosti televízie verejnej služby

STV sa niekoľko mesiacov v roku 2007 nepodarilo splniť požiadavku zabezpečiť všestrannosť programu, predovšetkým programov vo verejnom záujme. V programovej koncepcii na rok 2008 chýbali garancie jej napĺňania, čo viedlo Radu STV k jej odmietnutiu.¹¹⁰ Toto bola jedna z príčin Hrehovho odvolania v decembri 2007 (pozri sekciu 3.2).

5.6 Povinnosti súkromných vysielateľov

Zákon o vysielaní zásadne nezmenil povinnosti súkromných médií.¹¹¹ Zoznam významných udalostí, ktorý Rada pre vysielanie a retransmisiiu zostavila v spolupráci s Ministerstvami kultúry a školstva, je prístupný na webovskej stránke Rady pre vysielanie.

6. ZÁVERY

Za vlády Róberta Fica sa médiá stali terčom častých verbálnych útokov ústavných činiteľov, predovšetkým samotného predsedu vlády, ktorý médiá vykreslil ako politickú opozíciu, obviňoval ich zo zaujatosti a nedostatku profesionality a bojkotoval „oponujúce“ médiá. Niektorí politici vládnej koalície sa opakovane pokúšali propagovať myšlienku, že majú právo zasahovať do práce médií. Prezident dokonca navrhol, že štátne orgány by mali mať vlastné médiá.

Najznepokojujúcejšou udalosťou v legislatívnej oblasti bolo prijatie kontroverzného Tlačového zákona, pripraveného Ministerstvom kultúry. Znenie určitých ustanovení, konkrétne práva na odpoveď, môžu mať negatívne dôsledky na slobodu médií. Mnohé medzinárodné organizácie, médiá samotné, profesijné organizácie a mimovládne organizácie kritizovali regresívny charakter tohto zákona.

Ďalším regresom je rastúca politizácia orgánov STV. V období generálneho riaditeľa R. Hrehu, keď politické zasahovanie do STV eskalovalo, zhoršila sa kredibilita a finančná situácia televízie verejnej služby. Opäť, rovnako ako v minulosti, je STV závislá na vláde kvôli štátnym dotáciám. V apríli 2008 sa bývalý moderátor správ Československej televízie v období komunizmu stal novým riaditeľom STV. Čas ukáže, či bude schopný alebo odhodlaný posilniť koncept média verejnej služby, ktoré, ako sa zdá, dnes disponuje menšou podporou verejnosti než kedykoľvek predtým.

¹¹⁰ Tamtiež.

¹¹¹ OSI/Slovakia, str. 1445–1447.

Útoky na novinárov, ako napríklad pokus podpáliť dom investigatívneho novinára alebo neprimerané použitie sily polície na zastavenie pokojnej povolenej demonštrácie kazašskej novinárky voči nedemokratickej politike kazašského prezidenta, dávajú taktiež dôvody pre obavy z prístupu orgánov ku slobode médií.

V súkromnom sektore vzrástla transparentnosť, čo bolo ďalším z krokov v procese štandardizácie trhu. V roku 2006 domáci podnikatelia predali svoje podiely v TV Markíza a denníku *Pravda* zahraničným skupinám. Tieto zmeny boli vnímané ako krok smerom k zníženiu tlaku na tieto médiá, aj vzhľadom na obchodné a politické záujmy vlastníkov. Súkromné celoštátne televízie konsolidovali svoje trhové pozície, vytvoriac stabilný sektor, čomu napomohla aj klesajúca dôveryhodnosť STV. TV Markíza, ktorá stále dominuje na trhu, zastavila nedávny pokles ratingu návratom k formátu rodinnej televízie, s ktorým bola úspešná v polovici 90-tych rokov.

Keďže je zjavná otvorená ambícia politickej garnitúry získať kontrolu nad médiami verejnej služby, rastie nebezpečenstvo, že aj regulačné orgány ako Rada pre vysielanie a retransmisiu môže byť využitá na politické účely, ako tomu bolo počas vlády V. Mečiara.

Napriek skutočnosti, že po vstupe Slovenska do EU v roku 2004 nenastalo výrazné zintenzívnenie pomoci z krajín EU, existuje všeobecné očakávanie, že vstup by mal v dlhšom časovom horizonte zlepšiť profesionalitu novinárov. Malo by to tiež rozšíriť pozornosť médií od lokálnych bulvárnych správ na reflexiu širších medzinárodných záležitostí.

Najväčšie slovenské médiá sa naháňajú, aby boli dostupné aj prostredníctvom nových platforiem. Ako všade inde, počet blogov a kvalita audiovizuálneho obsahu na internete výrazne vzrástli. Profesionáli čelia výzve poskytnúť užívateľom kvalitnejšiu analýzu s kontextuálnymi informáciami v podmienkach, ktoré nepodporujú takéto klasické novinárske schopnosti. Zároveň však nové schopnosti, vrátane prístupov orientovaných na občana, ktoré môžu rozšíriť sféru žurnalistiky v ére digitálnych médií, ešte len čakajú na osvojenie.

Proces digitalizácie bohužiaľ stratil svoju dynamiku; a to malo mrazivý dopad na celkový rozvoj mediálneho sektora. Napriek tomu prechod v roku 2012 – spolu s rastúcim portfóliom audiovizuálnych služieb, ktoré ponúkajú mobilní operátori – môže vytvoriť príležitosti pre špecializovanú žurnalistiku, ako aj pre širšiu diverzitu informácií.

PRÍLOHA 1: LEGISLATÍVA CITOVANÁ V SPRÁVE

Zákon č. 167/2008 Z.z o periodickej tlači a agentúrnom spravodajstve a o zmene a doplnení niektorých zákonov, *Zbierka zákonov* č. 69 z 15. mája 2008 (účinný od 1. júna 2008).

Zákon č. 220/2007 Z.z o digitálnom vysielaní programových služieb a poskytovaní iných programových služieb prostredníctvom digitálneho prenosu a o zmene a doplnení niektorých zákonov, *Zbierka zákonov* č. 99 z 5. mája 2007 (účinný od 31. mája 2007).

Zákon č. 619/2003 Z.z o Slovenskom rozhlase, *Zbierka zákonov* č. 252 z 31. decembra 2003 (účinný od 1. januára 2004), naposledy novelizovaný 4. marca 2008.

Zákon č. 16/2004 Z.z o Slovenskej televízii, *Zbierka zákonov* č. 7 z 15. januára 2004 (účinný od 1. februára 2004), naposledy novelizovaný 4. marca 2008.

Direktíva 2007/65/EC Európskeho parlamentu a Rady z 11. decembra 2007 pozmeňujúca Direktívu Rady č. 89/552/EEC o koordinácii určitých opatrení uložených zákonom, reguláciou alebo administratívnym opatrením v členských štátoch s dôrazom na sledovanie televíznych vysielacích aktivít, *Oficiálny žurnál Európskej únie*, 18. december 2007, L 332/27.

Zákon č. 68/2008 Z.z o úhrade za služby verejnosti poskytované Slovenskou televíziou. a Slovenským rozhlasom o zmene a doplnení niektorých zákonov, *Zbierka zákonov* č. 26 z 29. februára 2008 (účinný od 1. apríla 2008).

Zákon č. 136/2001 Z.z o ochrane hospodárskej súťaže, *Zbierka zákonov* č. 57 z 13. apríla 2001 (účinný od 1. mája 2001), naposledy novelizovaný 1. marca 2005.

Zákon č. 308/2000 Z.z o vysielaní a retransmisii, *Zbierka zákonov* č. 128 zo 4. októbra 2000 (účinný od 4. októbra 2000), naposledy novelizovaný 15. mája 2008.

Zákon č. 610/2003 Z.z o elektronických komunikáciách, *Zbierka zákonov* č. 249 z 31. decembra 2003 (účinný od 1. januára 2004), naposledy novelizovaný 29. decembra 2007.

Oznámenie Telekomunikačného úradu SR č. 138/2008 Z.z o vydaní opatrenia z 18. apríla 2008 č. O17/2008, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o podmienkach prechodu z analógového spôsobu šírenia signálu televízneho terestriálneho vysielania na digitálny spôsob šírenia signálu televízneho terestriálneho vysielania (podmienky prechodu), *Zbierka zákonov* č. 59 z 24. apríla 2008 (účinné od 1. mája 2008).

Programové vyhlásenie vlády Slovenskej republiky.

PRÍLOHA 2: LITERATÚRA

V angličtine

IP International Marketing Committee, Television 2007. International Key Facts (October 2007)

„Statement on the Draft Slovak Act on Periodic Press and News Agencies, Comissioned by the Representative on Freedom of the Media of the Organization for Security and Co-operation in Europe, Organization for Security and Co-operation in Europe Office of the Representative on Freedom of the Media“ (London, February 2008)

V slovenčine

Rada pre vysielanie a retransmisiu, Výročná správa 2003

Rada pre vysielanie a retransmisiu, Výročná správa 2005

Rada pre vysielanie a retransmisiu, Správa o stave vysielania v Slovenskej republike a o činnosti Rady pre vysielanie a retransmisiu za rok 2004, (Bratislava: Rada pre vysielanie a retransmisiu, 2004)

Rada pre vysielanie a retransmisiu, Správa o stave vysielania v Slovenskej republike a o činnosti Rady pre vysielanie a retransmisiu za rok 2006, (Bratislava, 2007)

Rada pre vysielanie a retransmisiu, Správa o stave vysielania v Slovenskej republike a o činnosti Rady pre vysielanie a retransmisiu za rok 2007, (Bratislava, 2008)

Czwitkovicz, Tomáš a Miroslav Kollár, „Médiá“ v M. Kollár, G. Mesežnikov a M. Bútora *Slovensko 2006. Súhrnná správa o stave spoločnosti*, (Bratislava: IVO, 2007)

Czwitkovicz, Tomáš a Miroslav Kollár, „Médiá“ v M. Kollár, G. Mesežnikov a M. Bútora *Slovensko 2007. Súhrnná správa o stave spoločnosti*, (Bratislava: IVO, 2008)

MEMO 98, „Obraz menšín vo vysielaní vybraných elektronických médií“ (13. marec 2008)

MEMO 98, „Prezentácia politických subjektov, vlády a prezidenta SR (15.2.-7.3.2007)“

Nižňanský, Štefan, *STV – Tvorivá autorská dielňa*

STV, „Výročná správa o činnosti Slovenskej televízie za rok 2006“ (jún 2007) (Bratislava: STV, 2006)

STV, „Charta spravodajstva a publicistiky Slovenskej televízie“ (Bratislava: STV, 2001)